

MAGYAR BANYÁSZLAP

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES.

HIMLerville,

KENTUCKY.

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

Floridai utam A keményszénbárók vörös szövetségesei

A Bányászlap mult heti számában megírtam, hogy Grosz Ferenc meghívására a Kissimmee, Kossuthville, Fort Pierce vidéki farmok és az általa már letelepített magyar farmerek megtekintésére november hónapban Floridába utazom.

Most már pontosan megírom azt is, hogy Himlerville-ről

november 3-ra keddre

virradó éjszaka indulok el a No. 3 vonattal. Cincinnati-ba érkezem 7 óra 20 perckor és onnan reggel 8 óra 50 perckor a Southern vasut Royal Palm nevű vonatjával utazom tovább.

A Southern vasúttársaság azon a napon rendkívül kedvezményes árban szállítja a csoportosan utazókat Floridába és a kik velem jönnek, azoknak utiköltsége

CINCINNATIBÓL EGÉSZEN KISSIMMEEIG ÉS VISSZA ÖSSZESEN

36 dollár 71 centbe

kerül. Akik az utat Pullman kocsi-ban akarják megtenni, azoknak az utiköltségéhez alsó ágy esetén 9 dollár, felső ágy esetén 7 dollár 20 cent jön hozzá.

Akik tehát Floridába készülnek, jól teszik, ha felhasználják ezt a nagyszerű alkalmat, mert ilyen olcsó utazásban nem igen lehet részüik. December elején már megszűnik ezeknek a csoportos kedvezményes jegyeknek a kiadása.

Ez a legrövidebb és leggyorsabb út le Floridába. Csak egy éjszakát kell vonaton tölteni, második nap este 8 órakor már Kissimmeebe érkezünk. Ott aztán Grosz Ferenc gondoskodik mindenkinél jó és olcsó elszállásolásáról. Autó-bilokról is gondoskodik, hogy mindenki megtekinthesse az egész vidéket.

Tekintettel arra hogy a Floridába való népvándorlás miatt a vonatokon helyről jó előre kell gondoskodni, kérem azokat, a kik velem szándékoznak jönni, hogy legyenek szívesek azonnal értesíteni engem, hogy idejében foglalhassak helyet. Akik halálra kívánnak utazni, azt is tudassák.

Annyi időt töltünk lenni, amennyit utitársaim akarnak majd lenni tölteni. Azt akarom, hogy akik velem jönnek, alaposan nézzék meg Floridát, érdeklődjenek az ottani viszonyok, lehetőségek iránt mielőtt határoznának, hogy ott letelepszenek.

Grosz Ferenc különben megígérte nekem, hogy akik velem jönnek és vásárolnak tőle farmot, azoknak költségeit a vásárlással be fogja számítani. És ha mástól vesznek farmot, azt hiszem mások is megteszik ugyanazt.

Florida november hónapban csodálatosan szép, a narancs és grapefruit fák termése akkorra érik be és a zöldségfélék is akkorában vannak érőben. Itt Észak-Keleten már hidegek vannak, lenni Floridában pedig a legszebb tavaszi napsütés várja az érkezőket. Megéri tehát az utazás költségét annak is, aki nem akar ott letelepedni, aki nem akar farmot venni, csak látni akarja azt a káprázatos boom-ot, ami most Floridában van és amiről annyit írnak az ország lapjai.

FISHER ANDOR,

a Magyar Bányászlap szerkesztője.

TETŐZAKADÁS GÁZROBBANÁST OKOZOTT.

A Black Diamond Coal Mining Company No. 3. bányájában Darksboro, Ky.-ban súlyos szerencsétlenség történt.

A bánya egyik plézában heten dolgoztak, mikor egy nagy közet leszakadt a tetőzetről és a csodálatos módon teljesen sértetlenül menekült meg annak dacára, hogy az égő gáz a plézában valósgos lángtengert képezett.

Négy ember, akik kissé hátrább voltak a szerencsétlenség színhelyétől, csodálatos módon teljesen sértetlenül menekült meg annak dacára, hogy az égő gáz a plézában valósgos lángtengert képezett.

EGY HÓNAPI VAKÁCIÓT A KEMÉNSZÉNESZNEKNEK.

Andrew Matthey a 7. kerület elnöke azt javasolja, hogy az összes keményszénbányákat minden évben egyszerre zárják le egy hónapra s a keményszénbányások menjenek vakációra.

Ez alatt az idő alatt a bányáknak módjukban állna a szükséges javítási munkákat eszközölni, amit a jelen viszonyok között nem tehetnek meg, mert folyton dolgoznak a bányák.

Ezzel elkerülnék azt is, hogy a szén ára időnként a túltermelés miatt leszálljon, mert hiszen egy hónapig minden évben levolnának zárva az összes keményszénbányák.

A kommunisták segítségére számítanak — a sztrájkoló letöréséhez. — Egy kis zavargás — amit a megfizetett bolsevik agitátorok idéznének fel — többet használna a bányauraknak, mint bármily más oldalról jövő segítség. — Ne hagyják beugratni magukat a sztrájkoló keményszén-bányászok zavargásokba.

A keményszénbányászok sztrájkja egyre tart, anélkül, hogy remény lenne egy hamaros békekötésre.

Akik fáradoznak a béke létrehozásán, kénytelenek látni, hogy a bányaurak nem akarnak békülni, mert nekik jó üzlet a sztrájk és még mindig azt remélik, hogy a sztrájk az ő győzelmükkel és a bányászok teljes leverésével ér véget.

Nekik jó üzlet a sztrájk, mert a raktáron levő keményszén árát ötletszerűen emelik napról-napra és így amit vesztenek a bányák lezárásán, annak nagy részét megkeresik a raktáron levő szén árának emelésén és meg fogják keresni egész veszteségüket, ha újra megindul a munka. Mert a szén árát akkor se fogják valami hirtelen leszállítani.

A szén árának emelése azonban az ország közönségét idegésíti, követelni kezdik, hogy a bányaurak kössenek szerződést bányászaiikkal, azért a bányatulajdonosok helyzete kezd kellemetlen lenni.

A bányaurak látják, hogy a bányászok békésen, csendben sztrájkolnak, kitartanak addig, míg meg nem kapják amit követelnek. Ez nyugtalanítja a bányaurakat, mert ők azt hitték, hogy egy hónapos sztrájk után a bányászok már le lesznek törve és kérni fogják a bányaurakat, hogy kegyeskedjenek bányáikat újra megnyitni.

Miután látják, hogy a bányászok egységesek, kieszték, hogy valami módon meg kell ingatni hitüket, el kell őket tántorítani vezéreik mellől, akkor aztán könnyebb lesz velük elbánni.

Ehhez azonban szövetségsekre volt szükségük, mert tudták, ha csak az ő lapjaik izgatnak a bányászok hivatott vezetői ellen, ha csak a szolgálatukban álló emberek szidják utonuttfélen a vezetőket, ezzel nem mennek sokra. Ezért választották aztán — a vörösöket szövetségeseikül.

Moskva csatlósai, akiket onnan csengő aranyakkal fizetnek már évek óta, próbálkoznak a bányásszervezetben a hatalmat magukhoz ragadni. Eddig minden erőfeszítésük kudarcot vallott. Utoljára éppen a keményszén vidéken erőlködtek, ahol egész sereg szerződésellenes sztrájkba vitték a bányászokat, de ott se tudták lábukat megvetni.

Miután a bányászok — amikor látták, hogy a vörös apostolok beugratják őket a szerződés ellenes sztrájkokkal — ki zavarták a fizetett béreiket maguk közül, egy darabig ezeket a kétes elemeket nem is lehetett látni a keményszén-vidéken.

A sztrájk első hónapja alatt már kezdtek újra odaszálingózni és újra tajtékzó szájjal izgattak Capellini meg a többi bányászvezér ellen.

Tele akarják beszélni a sztrájkolók fejét, hogy ime a szervezet semmit se tud tenni és azt akarják elhitetni a sztrájkolókkal, hogy a szervezet vezetői nem is akarnak semmit se tenni, mert azokat a bányaurak lepenézték, hogy a harc hosszú legyen és törjenek le a bányászok, amikor aztán olyan szerződést kötne, amilyent a bányaurak diktálnak.

És persze a nota vége mindig az, hogy csak egyetlen mód van arra, hogy eredményes legyen a sztrájk — szakadjanak el a bányásszervezettől, alakítsák meg a radikális-vörös szervezetet, mely aztán majd "radikálisan" intézi el a keményszén-bányászok ügyét.

A "radikális" eljárás természetesen rombolást, zavargást jelent és ez az a pont, ahol a vörösek a bányabárók érdekeit szolgálgják. Természetesen nem ingyen.

A bányauraknak nagyon káporra jönne egy kis zavargás, egy kis rombolás, azonnal telelőrnék az országot, hogy ime a bányászok zavarognak, rombolnak. Az ország közönsége, mely most a sok propaganda cikk dacára is a bányászok mellett van, menten a bányászok ellen fordulna a bányaurak nagy öröme.

A bányaurak nem is titkolják, hogy a vörösek nekik nagy zűrzavart tesznek, amikor "radikális" fellépésre izgatják a bányászokat. Meg is fizetik érte a vért, rombolást kívánó moskvai apostolokat.

A zavargások után, amikor az ország közönsége elfordult a bányászoktól, könnyű volna a bányászokkal elbánni.

A keményszén-bányászokat óva intjük, hogy ne üljenek fel ezeknek a két oldalról is fizetett béreceknek. Ahol megjelennek, ahol izgatnak a vezérek ellen, ahol rombolást, radikális fellépést prédikálnak vágják ki maguk közül. Ezek a semmihiázak pénzért mindenre kaphatók, mit törődnek ők a bányászok érdekeivel. Nekik csak az az érdekük, hogy szolgálatukért mennél több pénzt kapjanak és tényleg arra törekednek, hogy szállítsák Amerika leghatalmasabb munkásszervezetét a vörösökhöz.

A keményszén-bányászoknak ha el akarnak valamit érni, egy ségeseknek kell maradni, ki kell tartani vezetőik megett. Soha se higgyék el a nagyszájú uszítóknak, hogy bármelyik vezérük meg hagná magát fizetni, hogy bármelyik el tudná adni munkástársait. Ezek az

akasztófavirágok magukról ítélnék. Azt hiszik, mert ők pénzért mindenre kaphatók, ugyanilyenek a munkások vezetői is.

Emlékezzenek csak a keményszénbányászok arra az időre, amikor még Capelliniről azt hitték, hogy az ő emberük, akkor a legjobb, a legnagyobb munkászvezér volt. Mikor kiderült, hogy Capellini nem szegődik Moskva jármába, amikor látták, hogy Capellini nem hajlandó fejfel a falnak menni, akkor egyszerre áruló, megfizetett lett a vörös népbolondító szemből.

Amíg a vörös agitátorok azt kiabálták a munkások vezetőiről, hogy azok árulók, hogy azok eladják a munkásokat, addig biztosak lehetnek a bányászok, hogy azok nagyszerűen végzik feladatukat, azok meg érdemlik a munkások bizalmát. Az lenne baj, ha ezek a dologkerülők dicsérnék őket. Mert azt jelentené, hogy a munkászvezérek is olyanok, mint ők, a kiket meg lehet fizetni akik pénzért mindenkit kiszolgálhatnak.

Lehet, hogy a keményszénesei harcra még hosszú lesz, azonban legyenek meggyőződve a keményszén-bányászok, hogy amint meg lesz a módja a szerződés megkötésének, a szervezet vezetői egy percet se fognak késni.

Vigyázzanak nagyon a keményszén-bányászok, hogy ne ugorjanak a vörös csatlósokhoz, hogy ne essenek abba a csapdába, amit a bányaurak a vörös agitátorokkal együtt ásnak meg Amerika keményszénbányászainak.

Békésen, minden zavargástól menten kell ennek a harcnak lefolyni addig, míg a győzelmet ki nem vívják.

CSATORNÁT TERVEZNEK KELET-KENTUCKY SZÉNMEZŐIRŐL A NAGYTAVAKHOZ.

Az olcsó vízi szállítás előzése érdekében terveket dolgoztak ki, mely szerint kelet Kentucky-ban a St. Lawrence folyót szabályozzák és csatornával kötik össze a Nagy Tavakkal.

A mérnökök a tervekkel elkészültek, a szükséges helyszíni méréseket már megéjtették és az érdekelteket 30 napon belül gyűlésre hívják össze.

Kelet-Kentucky szénmezőire nagy jelentőséggel bír a csatornázás ügye, mert akkor olcsó vizet uton lesz lehetséges a Nagy Tavak vidékére a szén elszállítani.

500 BANYÁSZ VAN MUNKÁNKÜL MARISSA, ILL.-BAN

Marissa bányaplénzen Illinoisban három bányát zártak le most egyszerre és ezáltal 500 bányász munkanélkül maradt.

KÉT OLDALRÓL KÉSZÜL TÁMADÁS A UNITED STATES STEEL CORP. ELLEN?

Egyszerre próbálják beszervezni a trust bányá- és acélgári munkáit. — Lewis Fosterrel együttes akcióra készül. — Nehéz napok várnak a társaság munkásaira.

A mult héten azokban a körökben, melyek munkáskérdésekkel foglalkoznak, nagyon érdekes hír terjedt el. Arról beszélnek, hogy Amerika leghatalmasabb trustjének, a United States Steel Corp. érdekeltségéhez tartozó óriási munkástábor megróbbálják beszervezni.

A szervezést egyszerre akarják meg kezdeni a társaság acélgárai munkások körében igen erős az elégedetlenség és a Frick néven ismert bányaplénzen se elégedettek a bányászok és ezt akarja most kihasználni Lewis, hogy együttes akciót indítsanak a szervezés érdekében.

Lewis tudja, hogy ha a United States Steel Corp. érdekeltségéhez tartozó bányákat sikerülne beszervezniök, ennek feltétlenül nagy hatása lenne nem csak a szervezetlen vidékeken, hanem az egész világon. A trustnak egyik leghatalmasabb telepe Beuhamban van, amely a világ legnagyobb bányájának készül, a másik McDowell Countyban van West Virginiabán, mely megye meghódítása a United Mine Workersnak nehéz vágya.

Lewis nagyon el van keseredve a Labor Federation ellen, mert semmi segítséget onnan nem nyújtanak neki, hogy nagyszabású szervezési akciót kezdhessen. Hiába magyarázta a Labor Federation vezetőinek, hogy ha nem adnak neki pénzt egy országos akció kezdésére, úgy a bányász szervezet végromlása elkerülhetetlen, mindig elutasították kérését.

Igy jutott el aztán oda, hogy most a radikális Fosterrel keresett érintkezést és azzal együttes akciót tervez. Foster munkája lenne a United States Steel Corp. acéltételeinek szervezése, míg a bányáérdekeltségek munkásainak szervezését maga Lewis vezetné.

Lewis hónapok óta kísérletezik egy nagyobb kölcsön felhajtásával és ha már arra gondol, hogy ilyen nagyszabású akciót kezdjen, úgy biztosan meg van minden reménye, hogy a kölcsönt meg is kapja. Mert pénz nélkül ilyen nagyszabású akciót nem lehet megkezdeni.

A szervezet vezetői tisztában vannak vele, hogy a United States Steel Corp. telepeinek meghódítása — úgy az acélmint a bányatelepek — hallatlanul nehéz munka lesz. Bizonyos, hogy a trust nem fogja sajnálni a milliókat és ellenakciót fog indítani. Akik emlékeznek még az első sikertelen acélsztrájkra, azok tudják, hogy mire lehet most kilátás.

Bizonyos, hogy a társaság telepein hosszú hónapokig fog majd tartani a harc míg az eldől jobbra vagy balra. Készül-

jenek hát a United States Steel Corp. telepeinek munkásai úgy Pennsylvaniában a Frick telepeken, mint West Virginában McDowell Countyban egy nagyon hosszú és nagyon elkésredett harcra.

A szervezet munkásságát már megkezdte, ha azt nem is veszik még észre maguk az acélgárok és bányák munkásai se. Mindentüvé elküldték már feltétlenül megbízható embereiket, akik a különböző telepeken a helyzetet tanulmányozzák és jelentést küldenek a központi szervező bizottságnak.

Érdekes, hogy West Virginia bányaurai már azt hitték, hogy a régen tervezett támadás egészen elmarad. Miután a nyílt színen semmi se történik, azt hitték, csak ijesztgetés a United Mine Workers részéről a szervezkedés ígérese és arra nem is gondoltak hogy Lewis éppen a United States Steel Corporation vállalatával vegye fel a küzdelmet. Azt hitték, hogy Logan lesz az első megye West Virginiabán, ahol a harcot megindítják és mert bizonyosra vették, hogy Loganban kudarcot fog vallani a szervezkedés, úgy vélték, hogy aztán a szervezet nem is próbálkozik majd más helyen.

A harc megindulásának időpontját természetesen nem árulják el, de azt suttogják, hogy nem sokára megindul az. Azt se hozták persze nyilvánosságra, hogy a steel trust melyik vállalatánál kezdik meg a szervezést. A Frick telepeken-e, vagy a West Virginiabán esetleg a Kentuckyban fekvő bányáknál.

Akik ismerősök a United States Steel Corp. acéltételeinek hangulatával azt jósolják, hogy nagy lelkesedéssel fognak az acélkohók proletárjai csatlakozni a szervezethez és ugyancsak ezt jósolják a Frick telepekre vonatkozólag is. Nyitott kérdésnek tekintik a McDowell Countyban és Kentuckyban levő telepeket, hogy a legkülönbözőbb nemzetiségekből álló munkástábor mint fogadja majd a megjelenő szervezőket.

Ezt a hírt természetesen fenn tartással közöljük, mert semmi bizonyosságot nem lehetett kapunk, de radikálisabb munkások körében nem kételkednek a hírek valódiságában.

ERŐSEN LECSÜKKENT CANADA KOKSZTERMELESE.

Canada koksztermelése július hónapban kitett 89,221 tonnát, mely 20,000 tonnával kevesebb mint tavaly ugyanezen időtáiban volt és a legalacsonyabb mennyiség, amit idén bár mely hónapban termeltek.

MAGYARORSZÁGI HIREK

A tirolai ágyutüztől a népjóléti miniszteriumig

Kissé máshogy képzelte el az életet és jövőjét tizenegy évvel ezelőtt Radich István, a mikor huszéves korában pontot tett reményei után a háború. Radich Istvánt besorozták katonának és srápnellek robbanása, fojtó gázok ömlése, golyók csapódása között ott volt ő is a többi huszévesekkel. Négy évig vándorolt harctérről harctérre, lövészárokból lövészárkba, ágyutüzből ágyutüzbe, megsebesült néhányszor, felgyógyult és újra visszakért az ágyuk, puskák csöve elé...

Leesap a gránát

1918-ban Tirolban küzdött Radich István és egy gránát robbant fel közvetlen mellette. A gránátzilánkok szerencsére nem okoztak kárt benne, a robbanás szele azonban a földre terítette és úgy találták meg a szanitécek eszméletlen állapotban. A 16-os helyőrségi kórházba került Radich István, mert a gránátnyomás súlyos idegsokk-epilepsziát okozott nála, amelyből aztán lassacskán elmébaj fejlődött.

Vége lett a háborúnak, akik életben maradtak, próbálkoztak elhelyezkedni a békés polgári munka területén, de Radich István nem vehette kezébe a szerszámot, mert a tirolai emlék felkísértette benne és súlyos elmébaj meggátolta hogy mindennapi kenyerét megkereshesse. Felesége, aki a háború alatt szívszorongva leste a harctérről érkező híreket, a legkétségbeesettebb helyzetbe került és csak megfeszített robot árán tudta megszerezni magának és hozzátartozóinak a betevő falatot. Radich István a katonai kórházból az angyalföldi elmeegógyintézetbe került, hosszabb ideig kezelték ott minden különböző eredmény nélkül, mert a harctéren szerzett betegségben nem állott be javulás. Végül is mint százszázalékos rokkantat bocsátották el az elmeegógyintézetből és a szerencsétlen ember felesége munkájából, valamint a rokkantilletményeiből éledélt upesti lakásán.

Elmebetegségét megállapítja...

Radich István keserű emlékeztetőként őrzi magánál a következő okiratot:

A budapesti központi kórházjárási bíróság a budapesti angyalföldi elmeegógyintézetben elmebetegség miatt ideiglenes gyógykezelés alatt álló Radich István upesti lakos elmebetegségének megállapítása iránt szakértő orvos közbenjöttével foganatosított vizsgálat alapján az 1912. évi LIV. t. c. 19-ik szakasza értelmében a következő

VÉGZÉST

hozta:

A kir. járási bíróság Radich István budapesti születésű huszonhároméves r. kat. válásu upesti lakos elmebetegségét megállapítja és nevezett az 1912. LIV. t. c. 19. szakasza fentnevezett intézkedésére fölvethetőnek nyilvánítja. Erről Ujpest város árvaszékét, mint illetékes gyámhatóságot, a gondnoksági eljárás netáni megindítása végett, továbbá az intézet igazgatóságát és nevezett hozzátartozóit: Radich Gyula kir. jbbíró, Ujpest, Klauzál utca és a kir. 6. sz. vártüzer-

ezred pzlj. parancsnokságát Komárom értesíti.

Indokok:

Minthogy az elmebetegséget a helyszíni vizsgálat megállapította, a bíróság a megvizsgált egyént a fenti intézetbe fölvethetőnek nyilvánítja.

Budapesten, 1918. évi május hó 24-én.

Dr. Möricz s. k. bíró.

Hegedüs Lóránt és a dohánytőzsde

Kikerült tehát az angyalföldi elmeegógyintézetből Radich István, akit a háború életlehetőségeitől, életörömétől fosztott meg és hazajutott upesti lakására felesége mellé. Hosszu hónapok multak el így a legnagyobb nyomorban és nélkülözésben. A forradalom utáni idők konjunktúrája kevés hasznót hozott a szerencsétlen embernek, néha-néha magára ébredő elméje csak újabb kínokat szerzett számára, mert hiszen látnia kellett, milyen szomorú sorsra jutott nemcsak ő, hanem vele együtt ártatlan felesége is. Közben megszületett első gyermekük, aki azonban öröm helyett még csak újabb súlyos gondokat okozott, minthogy most már két ember helyett három számára kellett megszerezni a mindennapi kenyeret.

Amikor Hegedüs Lóránt lett a pénzügyminiszter, Radich Istvánné kihallgatásra jelentkezett nála, elkésergette bajait és Hegedüs Lóránt megígérte, hogy segíteni fog a szerencsétleneken. A pénzügyminiszter állta a szavát, néhány héttel később dohánytőzsdét adott Radichéknek, akik ekkor rokonságukhoz fordultak és a tőlük szerzett pénzcske árán berendezték az üzletet.

Minden jól ment volna most már, a kis család körébe béke és megelégedés költözött, szerényen bár de gondtalanul éledélték, és az asszony két gyermeknek adott életet.

1924-ben egy hideg téli estén tüz ütött ki abban a házban, a hol a dohánytőzsde volt és a kis üzlet is a lángok martaléka lett. Radichék kétségbeesett erőfeszítéssel segédkeztek az oltási munkálatoknál, azonban nem sokat sikerült megmenteniük, sőt az asszony megfázott, tüdőgyulladást kapott, ágyának esett és néhány nap múlva meghalt. Eltemették az asszonyt és újabb erőfeszítések árán megint csak berendezték a dohánytőzsdét.

AZ ÓHAZÁBA SZÁNDÉKOZIK MENNI?

Utja sokkal könnyebb és kellemesebb lesz, ha egy hajlékját, mint vanul lejtőt előre lefoglalja. Ennek az egyszerűségének alapokan álló bankok utazási irodája készséggel lefoglalja a helyet és megküldi Önnek a sok színdarabot.

Adhatunk azonban Önnek az utra hitelleveleket és utazási csekket, amelyek szükségleteknél teszik, hogy csak pénz nélkül magával és amellyel utazás bármely és bármikor, amikor pársz van szükség, kapnak.

Testvéreink magyarai megadnak Önnek erre vonatkozólag minden felvilágosítást.

FOREIGN DEPARTMENT

MELLON

NATIONAL BANK

Smithfield St. és Oliver Ave., PITTSBURGH, PA.

Elveszik a trafikot

Csak hogy nem volt elég Radich István harctéri szolgálata, a háboruban szerzett betegsége, a hosszú évek megpróbáltatása, mert az idén januárban a népjóléti érdekében és igazságdícsőségére kitalálták a trafikrevíziót: Radich Istvánt ügylát-szik nem találták méltónak a mindennapi kenyérre, mert minden különösebb ok nélkül elvették tőle a trafikját.

Ezzel azután megint visszaverték a régi gondok, Radich István, aki helyett felesége halála után egyik rokona szolgált ki a vevőket a dohányüzletben, teljesen munkaképtelen volt és minden kereset nélkül maradt.

Akkor, amikor Radich István az upesti dohánytőzsdét megkapta, az upesti előjárásagon valamilyen véletlen következtében elveszték a rokkant betegségét igazoló okmányok és ezért Radichétől megvonták a rokkantsági illetéket. Csak amikor a dohánytőzsdét elvesztette Radich, lett életbevágóan fontos megint az egészen kis összeget jelentő rokkantilleték kiutalása és ezért a szerencsétlen ember helyzetét látva, 68 éves édes anyja szaladt fűhöz-fához a rokkantilleték folyósítása végett. Ámde hiába, mert az iratok majd három évig elkallódtak, bujdoskoltak az upesti járásbíró irattömegét közt, míg végül előkerültek és ekkor Ujpest város előjárósága intézkedésére Radich megkapta a rokkantsági illetéket.

Radich István azonban, mint százszázalékos rokkant, a rokkantsági járulék mellett ápolási díjat is igényelt az érvényben lévő szabályok alapján. Az ápolási költségek kiutalása a népjóléti minisztériumtól illette és ebben az ügyben Bánóczy Kálmán dr. miniszteri tanácsos intézkedik.

A népjóléti minisztériumban

Radich István anyja fölkereste Bánóczy Kálmán dr.-t, fölmutatta előtte fiának betegségét igazoló okmányait és kérte, hogy az ápolási költségeket is utaltassa ki, mert hiszen fia önmagával tehetetlen elmebeteg. Bánóczy miniszteri tanácsos újabb orvosi vizsgálatra utasította a beteget aki meg is jelent az upesti tisztiorvosnál és a következő okiratot kapta megvizsgálatása után:

Ujpest rt. városi tisztifőorvos hivatala.

Orvosi igazolvány.

Igazolom, hogy Radich István, harminc éves, lakik Ujpest, Klauzál utca 4. szám, hivatalosan megvizsgáltam: nevezett 100 százalékos rokkant, súlyos ideggyógyászati szenved, önmagával tehetetlen, munka- és keresetképtelen.

Ujpest, 1925 július hó 8.

Földes dr., s. k.

(Pecsét) városi t. orvos h.

Radich István anyja most már ezzel az okirattal föl szerelten jelent meg a népjóléti minisztériumban Bánóczy miniszteri tanácsosnál, aki azonban ezt az orvosi bizonyítványt sem találta elégséges ahhoz, hogy Radichék jogos kérését teljesítse, hanem az ügy elintézése helyett — ígéretet adott.

A beteg ember hozzátartozói ekkor kérvényt írtak, amelyben lefestették a nyomorgó család

ASZTMA

Az asztma leghevesebb rohamai és a nyári láz asztmatikus körjelei a Dr. R. SCHIFFMANN ASTHMADORRAL határozottan megkönnyítők és elálíthatók tíz másodpercet három percig tartó időközben, mert ez a szer egyenesen a haj székhelyébe megy s ez által azonnali megkönnyebbülést ad és lehetővé teszi, hogy az olyan beteg is aki azelőtt csak széken ülve tudott aludni édesen és kényelmesen ágyban aludhasson. Küldje be a nevét és a címét egy közönséges levelező lapra olvashatóan írva és mi küldeni fogunk önnek ebből a szerből próba-adagot teljesen INGYEN. Adjon nekünk alkalmat ahhoz, hogy állításainkat bebizonyíthassuk. ASTHMADOR kapható a világ minden gyógyszerüzében. Az ingyenes próbaadagért így címezze a levelezőlapját: R. SCHIFFMANN CO. 1734 N. Main Street, Los Angeles, Cal.

helyzetét és Bánóczy miniszteri tanácsos szerintük nem megfelelő elintézése helyett kérték Vass József népjóléti minisztert, hogy juttassa végre Radich Istvánt az őt jog szerint megillető ápolási díjaihoz.

Seylla és Charybdis

Radichék magához a népjóléti miniszterhez akartak fordulni, azonban személyesen nem engedték be őket a miniszterhez, csak amikor szobájából távozott a miniszter, léphettek hozzá és sirástól elcsukló hangon kértek tőle intézkedést, mert ha ez nem történne meg, a tirolai ágyutüz rokkantja, családjával együtt biztos elpusztulna van kitéve. Vass József tett is ígéretet és egy megjelölt napra magához rendelte őket. Amikor másodszor is kopogtatni akartak az előszobájának ajtaján, csak az előszobáig jutottak el, mert a miniszter titkára helyet mutatott nekik és két és

félórát várakozás után egy szolgáló értesítette őket, hogy "a kegyelmes ur már elment."

Nem tudni milyen különösebb okok és kényszerű körülmények akadályozták meg, hogy egy 4 évig háboruban küzdött és onnan tönkretett tázvott fiatal ember családjával együtt nem tudja megkapni azt a nevelés-gesnek látszó összeget sem, amelyet a háború rokkantjainak ílt meg a sorsokat intéző bölcsesség, nem tudni, miért kell a többiek között Radich Istvánnak is elkeseredéssel gondolnia azokra az időkre, amikor élete árán teljesítette kötelességét a frontok változatos poklában: de annyira bizonyos, hogy a népjóléti minisztérium talán még sem arra való, hogy nevét kinyomolva igyekezzék minél könnyebben szabadulni azoktól az emberektől, akik ügyes-bajos dolgukat ott kénytelenek elintézni.

(Világ) (—th)

MILYEN AZ ÉLET A FÖLD LEGÉSZAKIBB Bányáiban?

Fokozatosan emelkedik a széntermelés a sarkvidéken. — Nyolc hónapos éjszaka. — Jégbörtönben élnek az ottani bányászok.

Sultzbermben, Svédország sarki bányáiban az elmúlt esztendőben már 150,000 tonna szént bányásztak. A szén kitűnő minőségű és úgy tűnik, mint ipari célokra egyaránt megfelelő.

Néhány évvel ezelőtt még csak 50,000 tonna volt az évi termelés és azt hitték, hogy a sarki viszonyok folytán soha nem is tud jobban kifejlődni a bányáipar azon a vidéken. Az első szénbányát Sultzbermben, régi nevén Spitzbergán, egy amerikai társaság nyitotta meg, azonban nem sokára eladta azt svéd érdekltségnek, mely csakhamar felismerte ezen bányák jelentőségét és a svéd kormány segítségével teljesen modernné tette.

A svéd kormány mérnököket küldött ki a szén felbecsüléséért, akik immár teljesen befizették munkájukat és a kiadott jelentés szerint 1,200,000,000 elsőrendű szén van a sultzberni szénmezőkön.

E jelentés folytán most meg nagyobb erővel fog megindulni a sarki széntermelés, mert a svéd kormány azt szeretné, hogy a sarki hajózást teljesen a sultzberni szénrel lássák el s a sarkvidékek szénszükségletét ezekből a bányákból fedezzék. Az ottani bányáknak azonban egy óriási hátrányuk van, az, hogy az évről csak négy hónapjában hozzáférhetők, a nyár közepén, amikor a jég a partok mentén felolvad és a hajózást lehetővé teszi.

Nyolc hónapon át teljesen elvannak zárva a világtól a sultzberni bányászok, sem posta, sem újság nem jön, mert a jég eltorlaszolja az érintkezés útját.

A bányász élete igen egyhangú, mert a tél nyolc hónapig tart és azazalt örökös sötétség van, mert nyolc hónapig sem nem kell, sem nem nyugszik azon a vidéken a nap, egyetlen hosszú éjszaka az egész tél és valami világosságot csak az északi fény néven ismeretes természeti tűnemény ad.

A nyolc hónapos éjszaka nyomtá teszi a bányász lelkiületét, bár az ottani bányák korántsem oly veszélyesek mint a föld egyéb részeiben.

Ott nincs a bányákban gáz, sem víz, de nem is lehet, mert hiszen a bányákban állandóan fagypontra alul van a hőmérséklet és azonkívül a szén könnyen bányászható, mert a nagy hideg törekennyé teszi a szén. S amiben nagyon különbözik az itteni bányáktól az az, hogy sem faoszlopokra, sem fal rendszerre nincs szükség a töltözött tartásához, mert a kőke-ménnyé fagyó jég tömbök pótolják azt. A kibányászott szén helyére vizet szivattyúznak, mely ott percek alatt megfagy és oly erős alapot ad, mintha csak cementtel volna kitöltve.

A bányákba és a bányászlatokba mindenütt villanyvilágítás van bevezetve és az utcák is állandóan villany lámpákkal vannak megvilágítva.

Ujabb repülőgépek járatokkal kísérleteznek, eddig azonban még nem sikerült a vidéket a rendes forgalomba bekapcsolni.

A rádió állomások ugyan már lehetővé teszik, hogy a hajózás szünetelése idején is híreket kapjanak a nagyvilágból. mozgószínházak és könyvtárak állnak a bányászok rendelkezésére, ez azonban mind nem pótolhatja a természet mostohaságát, hiszen az ottani emberek valósággal úgy élnek a jéghegyek között, az örökös hó homában, mintha jégbörtönben volnának zárva s a tavaszt, nyarat, őszt csak hírből ismerik, mert a négy nyári hónapban, mikor a kikötők jége elolvad, a föld fagyja épen csak pár hüvelyk mélységig tűnik el és így csak egy kis silány fűvet, alacsony bokrokat hoz létre a természet teremtet ereje.

ÁLLAMI SZABADALMAT szerkesztő jó eszméire. Küldje találmányát egyszerű rajzát, vagy mintáját INGYENES társaságot. ZOLTAN H. POLACHEK Patent Attorney — Prof. Engineer 70 Wall St., New York

E lap előfizetési ára 2.00 dollár.

MEGBIZHATÓ, PONTOS ÉS GYORS KISZOLGÁLÁST NYUJT EZ A BANK! Üzletágak: POSTAI ÉS SÜRGÖNYI PÉNZKÜLDÉS. — BETÉTEK ELFOGADÁSA 4% KAMATRA. — HAJÓJEGYEK ELADÁSA MINDEN VONALRA. — KÖZVEGYZŐI ÜGYEK. Személyesen jöjjen vagy írjon ide:

American Union Bank

NEW YORK CITY. 1597 SECOND AVE. Cor. 33rd Street. A bank 1597 Second Ave. alatti fiókjára minden nap este 5 óráig, hetfőn este 9 óráig nyitva van

5

Ok, amiért Önnek is részt kell vennie a Cunard Line Karácsonyi Társasutazásában, Magyarországra.

1. Gyors összeköttetés New Yorkból Lherbourg-on át Magyarországra.
2. Nagy Modern Gözhajók, kényelmes harmadik osztályú társalgó termek és fedett fedélzeti sétányok.
3. Mindennemű Utbaigazítás Szakértő Magyar Vezetőtől egész uton, New Yorkból Budapestig.
4. Előzékeny Kiszolgálás És Házi-koszt az óhajai közés szerint.
5. Podgyászról Gondoskodva Egész Uton a Megérkezésig.

Tarulás az AQUITANIA hajóval DECEMBER hó 2-án, Munkus Alfred dr. a Cunard Line magyar osztály fiókjának kiseretében, vagy a BERENARIA hajóval DECEMBER 9-án, Weber H. dr. newyorki fiókjának alkalmazottjának kíséretében. Minden utas 2-4- vagy 6 ágyas kellemes kabinban lesz elhelyezve, privát szobákkal csatlakoztatva. Hivatalos vizsátatért engedélyért, hajójegy árúkáért és egyéb felvilágosítást kérjen fel ügynökét vagy írjon hozzá nekünk magyarul.

Vegyen Önk-Vissza Szülő Hájú—Jegyet És Találkálson Meg Pénz!

CUNARD LINE
1406 H St., N. W. Washington, D. C.

MAGYAR Bányászok!

Ha házat vagy farmot akar venni, vagy eladni, forduljon bizalommal hozzánk. Évek óta becsülettel szolgáljuk ki a magyarságot. Biztosítási osztályunk élet és balesetbiztosításokat ajánl a magyar bányászoknak. 10 és 20 éves biztosításokat kötünk, ami azt jelenti,

HOGY MÉG ÉLETÉBEN MEGKAPJA A BIZTOSÍTÁSI ÖSSZEGET.

Magyar levelekre magyarul válaszolunk.

KISS AND KLEIN
Real Estate, Insurance & Brokers
202—204 SECOND NAT. BANK BLDG.
Brownsville, Pa.
Fiók iroda: SHARON DEVELOPMENT CO. Box 12 SHARON, PA.

MI LESZ ÖNNEL, HA MEGÖREGSZIK?

Gondoljon öreg napjaira és vegyen olyan életbiztosítást, melyet

MÉG ÉLETÉBEN

KIFIZETNEK.

MAGYAR KÖTVÉNYT KAP, melyből Ön pontosan tudja, hogy milyen biztosítást vásárolt.

Bővebb felvilágosításért írjon a következő címre:

NATIONAL INSURANCE AGENCY HIMLerville, KENTUCKY.

A Provident Life and Accident Insurance Co. vezérigynöksége.

SECOND NATIONAL BANK
Brownsville, Pennsylvania
No küldje pénzt idegen helyre. Ne menjen kis, gyenge bankba, hanem jöjjen hozzánk, a vidék egyik legerősebb bankjába. BE-TÉTEK UTÁN 4 SZÁZALÉK KAMATOT FIZETÜNK és az önk-ég esztén pénzt felmondás nélkül fizetjük vissza. Pontos, lelkiismeretes kiszolgálásról biztosítjuk.

SECOND NATIONAL BANK
L. B. BULGER, Cashier. EARL HUBTON, President. Brownsville, Pennsylvania

A Magyar Bányászlapot bányászoknak. bányászok írják, bányászokról, E lap előfizetési ára 2.00 dollár.

MAGYAR BÁNYAPLÉZEK MESÉI

VIRÁG ANDRIS MEG A
HÁROM GROFNÓ.
Írta: BACSKAI ISTVÁN.

(Folytatás.)

A házak elé kiszaladtak az asszonyok.
— Megyünk a bányabárhoz — kiáltották oda nekik a szótlan kérdésre. Pár ráérő, kotnyeles asszony odacsatlakozott hozzájuk s mire a telep végéhez értek, már megegyeszer annyi gyerek volt velük, mint felnőtt. A gyerekek nagyon örültek ennek a marsolásnak, énekeltek ők is vékony, sipitós hangon, azt hitték, hogy hirtelen, bejelentés nélkül valami pikniket, vidám mulatságot rendeznek az ő külön örömeikre.

Amikor a tömeg odaért a Bradder ház elé, akkor lépett ki Virág János ragyogó szemmel a ház ajtaján. A szemében még benne volt az a mosolygás, amivel pár perc előtt bucsuzott Margaretől. Amikor meglátta a ház felé törető tömeget, megtorpant. Két karját szétterjesztette és megfogta az ajtófélfát, mintha el akarná takarni az ajtót, mintha azt akarná mondani, hogy azt, aki ez ajtó mögött van, én védelmezem minden erőmmel, úgy gyertek közelebb...

Andris és István hátrább húzódtak a tömegbe. Nem akartak szembeszállni Jánossal.

— Mit akartok? — kérdezte János.

Boronya Jóska felelt vissza:

— A jogainkat akarjuk.

Jánost már dühösítette ez az oktalán, zavaros beszéd.

— Micsoda jogokat akartok, beszéljétek egyszer más értelemesen.

— Ne álljatok vele szóba, ez a bányabáró pártján van. Biztosan megfizették — kiabálta egy bányász dühösen.

Erre a többiek is kiabálni kezdtek, de egy értelmes hang alig hallatszott ki a lármából. Az asszonyok is szóltak egyet-egyet, a gyerekek pedig hangosan visítottak. Azt hitték, hogy ez hozzátartozik ehhez a piknikhez.

Andris azonban észbe kapott. Eszébe jutott, hogy tényleg talán meg kellene mondani, hogy mit akarnak, elő kellene terjesztetni a sérelmeiket, követeléseiket és oda-szólt Boronya Jósának:

— Mondd meg hát, hogy mi a kívánságunk.

Boronya Jósának azonban nem tetszett az Andris vezérekedése. Feltette tőle a hatalmát, azt akarta, hogy csak neki legyen szava. A Verebest nem bánta a bizottságba,

mert az úgy se mert szólni egyet se, de a Virág Andris nagyon legénykedett. Boronya ránézett az egyik Virág fiura, aztán a másikkra és jó alkalomnak látta, hogy Andrist megcsufolja. Itt van ez a két testvér — gondolta magában — az egyik itt vezérekedik, míg a másik a bányabárhoval tárgyal és azokat védi.

— Beszélj már — sürgette Boronyát Andris — mert különben én kezdek beszélni.

Boronya a bányászokhoz fordult:

— Persze, ő akarna beszélni, mert neki testvére, hogy összejártsanak, becsapjanak bennünket. Te is áruló vagy, Virág Andris...

— Igaz, bizony, testvére, biztosan hozzá huz — mormogták a többiek.

Az idősebb Virág Andrást már kezdett előre felé tolni, amikor látta, hogy a két fia áll egymással szemben.

Andris szemét egyszerre elborította a vér. Iszonyu dühös lett, nem a Boronya Jósára, nem a vádaskodó bányászokra, hanem az öccsére. Mert ő az oka annak, hogy őt árulónak nevezik. Minek jött ide, mit tárgyal ő Braderral, mi köze neki a bányatulajdonoshoz, amikor bányász az apja, bányász a testvére, mit huz akkor az urakhoz.

Nem tudta, mit tesz, csak azt az egyet tudta, hogy neki itt tisztázni kell magát a vádak alól. Csak azt tudta, hogy az öccse miatt ilyen szörnyű szót vágta az arcába és ezt nem lehet megtorlatlanul hagyni.

— Én vagyok az áruló? — kiáltotta rekedten és vérben forgott a szeme. — Én vagyok az áruló? Nézzetek ide, áruló vagyok-e?

És erre felkapott egy darab követ és János felé hajította. A kö talált. Homlokán találta Jánost, aki rögtön elvágódott és ez volt a szerencséje, mert a következő pillanatban már több kö repült felé. De ezek csak az ablakokat érték.

Az ablaküveg csörömpölésére valahogyan hirtelenül magukhoz tértek az emberek. Nem akarták ők ezt beje hajszolta őket az indulat, a marsolás, a hangos szavak.

Virág Andrást megdermedten állt. Alig hitt a szemének. Boronya Jóska kivált a tömegből és szaladni kezdett. Az ajtóban az elesett János mellett pedig megjelent Miss Bradder és az apja.

Margaret lehajolt az elájult fiúhoz, Brad-

der pedig dörgő hangon kiáltotta:

— Mit akartok itt? meg vagytok boldulva? Amelyik egy lépést tesz előre, azt agyonlövöm — és a tömeg felé tartotta revolverét.

Virág Andrást szétnézett az emberek között. Akkor akart elismerni Andris és István. Virág Andrást a nagy dermedt csöndben hangosan kiáltott:

EGY JÓ BOROTVÁRA

minden embernek szüksége van. Sok pénzt tud Ön megtakarítani, ha egyedül borotválkozik. Ehhez csak egy jó borotva szükséges.

MI TELJESEN INGYEN ADUNK ÖNNEK EGY NAGYSZERŰ BOROTVÁT

ha Ön szerez a Magyar Bányászlapra

EGY ÚJ ELŐFIZETŐT.

Ha nincsen borotvára szüksége, úgy a

“BÁNYÁSZ LÁNYA”

című kitűnő regényt kaphatja meg. Ezt a regényt az amerikai magyar bányászok életéről írta annak szerzője és a mikor az lapunkban megjelent, óriási sikere volt. Siessen míg a készlet tart.

MAGYAR BÁNYÁSZLAP

HIMLerville, KY.

— Andris, István, ide gyertek!

A két fiu megszeppenve ijedten fordult az apja felé. Virág Andrást megragadta a két fiu karját és a porcs felé vitte őket. Közben János magához tért, felállt. Homlokáról csurgott a vér, Margaret zsebkendőjével törölgette.

Virág Andrást felment két fiával a porcsra. Margaret be akarta vinni a házba Jánost, hogy lefektesse, de János nem akart bemenni, pedig szédült és alig állt a lábán.

— Haza megyek, nincsen semmi bajom — mondta halkan.

Virág Andrást nagyon szigorúan szólt:

— Andris, István, ide gyertek. Kapcsoljátok össze a kezeket.

A két fiu sápadt volt a rémülettől. Még ilyen szigorú hangon soha se hallották beszélni az apjukat.

András a szédülő Jánost felemelte és ráültette a két másik fiu karjára. János újra megszédült, úgy hogy kénytelen volt a két karját a két testvére nyaka köré hajlítani.

A bányászok már szétszéledtek, csak egy sereg gyerek meg egy-két bábáskodó maradt ott. A telepen meg szétvitték a hirt, hogy a sztrájkolók megölték Virág Jánost, mert elárulta a bányászokat.

Szerencsére Biri nem hallott ebből semmit, mert nagyon el volt foglalva a vacsora főzéssel. Paradicsomlevest főzött, mert az volt az urának a kedvence étele tökkáposztát, mert azt a fiatal Andrást szerette, disznókarmonádlit az István ette legjobban s turós csusza a János kedvence étele volt. Olyan örömmel főzött, mintha külön négy legény szívét akarná meghódítani a gyomrukon keresztül.

Az uton pedig jött a család négy tagja. András lehajította a fejét és egy szót sem szólt, a fiatal Andrisnak pedig a nyakán vállán erősen égett egy darab, ott, ahol a János ölelő karja érte. Andris és István könnyen hozták Jánost, de Andris mégis úgy érezte hogy a nyakára egy márványkar fonódik. Nagyon fájt neki ez az ölelés.

Amikor a ház közelébe értek, János lejt a földre:

— Nem akarom, hogy az édesanyám így lásson. És ne szóljatok neki semmit arról, ami történt.

András végignézett a három fiun. Ez a véresfejű és a Biri fia, ez a lázító, dacos, erőszakos legény a Szekeres Pannáé, ez a

harmadik meg a Mária grófkisasszonyé. A sajkóuti három grófkisasszony három legényfia...

Biri megijedt nagyon, amikor János véres homlokát meglátta, de János nagyon egyszerűen intézte el a dolgot:

— Egy kölyök megdobott. Hancuroztak, dobálództak és egy kő a homlokomat érte. Nincs semmi bajom, ebcsont beforr.

— Jaj, azok a haszontalan gyerekek, gyere csak János, majd megmosogatom és két nap mulva nyoma se lesz.

János már egészen jól érezte magát. Leült az egész család az asztalhoz. De nagyon szomorú, szótlan volt a hangulat. Biri meg is kérdezte:

— Ejnye, mi van veletek hogy így hallgattok. Mi történt? Titkoltok valamit előttem?

András felelt:

— Dehogyan. Ez a sztrájk leveri az embert. Meg aztán mindhárom megijedtünk, amikor János elesett és csupa vér volt a homloka. Hiszen egy ilyen véletlenül elszálló kő meg is ölheti az embert.

A fiatal Andris torkából egy artikulatlan zokogás tört ki. Felkelt az asztaltól és kirohant a szobából.

Biri ragyogó szemmel nézett utána és boldogan gondolta:

— Milyen jó, hogy a Szekeres Panna fia így szereti az én fiamat...

A bányászok nyugtalanul ültek házaikban, nagyon elkésztették őket ez a rosszul kezdődött sztrájk. Mindegyik arra gondolt, hogy jó lenne az éjszakai álommal elfelejteni az egész dolgot, reggel felkelni és menni be a bányába dolgozni, úgy mint máskor. Jó lenne rendesen keresni, mert minden nappal fogy az élet s fogy a pénz. Bántotta valamennyiüket, hogy így, majdnem akaratuk nélkül bajba keveredtek, egyszerre nagyon lelohadt a lelkesedésük, s mihelyt megláták az első vért, nagyon megijedtek. Dühösök voltak Boronya Jósára, aki így az orrukán fogva vezette őket.

(Folytatása következik.)

Ajándék csomagok

szállítása Magyarországra MINDEN HÉTEN a Hamburg-American Line hajóin.

Minden csomag után az átvétő szállítási díjával együtt az átvétőnek kell fizetnie a csomagok szállítási díját. A csomagok szállítási díja FONTOSKINT 12 CENT A RENDELÉSI HELYIG.

American Merchants Shipping and Forwarding Co. 147 — 4th Ave., 14th floor, New York, N. Y. Tel.: Steuyessant 6345-9726 Raktárház: 157 E. 25th St.

Óvja az Arcbörét

Elég ha egyszer végig huz a kitűnően élesre fent pengével, az jól megeretválja Önt és amellet kiméli az arc bőrét.

Valet Auto-Strop Razor

—Önmagát feni —\$1-TÓL \$25-IG

ILLINOISBAN IS TERJED A LADOLÓGÉPEK ALKALMAZÁSA.

A Troy Coal Company-nál Troy, Illinoisban öt ladológépet helyeztek üzembe.

A gépek mellé két embert osztottak be. Az egyik napi \$8.54-et kap, a másik \$8.04-et.

A gépek naponta felváltott munkásokkal 16 órán át dolgoznak.

A gépek mellé alkalmazott embereknek napi díjat azért állapítottak meg, hogy ezzel elkerüljék a ladológépek által kildólt szén kétszeri megmérését.

Most a szén, amit a ladológéppel hoznak felszínre, osztályozzák és onnan a vasúti kocsikba kerül és csak akkor lesz lemérve.

Egy-egy ladológép 10-12 ember munkáját teszi feleslegessé.

BELÖVÉSNÉL SZERENCSETLENŰL JÁRT BÁNYÁSZ.

John Scott a du-quoini bányában, Illinoisban a belövéshez a lőpor tömegeket készítette elő. Az egyik tömés kirobant és a szerte hulló széndarabok megölték őt.

ÚJ VASÚTVONAL AZ UTAHI BÁNYÁKNAK.

Utah részére a I. C. C. engedélyezte azt a vasútvonalat, mely Carbon County olyan szén területeit fogja a kereskedelmi forgalomba kapcsolni, mely eddig el volt zárva attól.

A most épülő vasútvonal el-

készülte után előreláthatólag azt folyton tovább és tovább fogják terjesztetni, mert azon a vidéken sok szén van, melyet addig nem lehet termelni, míg a szállítási eszközről nem gondoskodnak.

A most épülő vasútvonal szárnyvonala lesz az Utah Railwaynek és az építkezés költsége majd fél millió dollár.

AMIT MARY JANE MOND.

Én személyesen vásárolok Önnek. Én nagyon jól tudom, hova kell menni azért, amire Önnek szüksége van. Nincs szükség idővesztésre, nincs szükség fáradtságra. Hosszu éveken át tanulmányoztam, hogy mit kell hordani és hol kell hordani. És Ön tudja azt, hogy a DEARDORFF-SISLER STORE mindenkor el volt és el lesz látva a legjobb árukkal, mert jelszavunk: "Értékesebb áru, jobb áru." Ez a store valóban a legelőnyösebb bevásárlási hely.

Egy store új árukkal és újabb kedvezőbb árukkal. Szolgáltatára készen

MARY JANE.

DEARDORFF-SISLER CO.

424—34 9th Street

HUNTINGTON, W. VA.

Szembetegek Figyelmébe! Dr. HOITASH J. FRIGYES

SZEMORVOS
Wien (Bécs)-ből, Ausztriából
Huntington, W. Va.
SIMMS KELLER BUILDING
HIVATALOS ÓRÁK:
Délelőtt 9—12ig, Délután 1—5ig.
704 Fourth Avenue.
MAGYARUL IS BESZÉLNEK!

Floridai Magyar Farmer Értesítő

Közl: FATHER GROSS — floridai telepítő

Floridában már MAGYAR SZÓ HANGZIK az utcán, sőt már egész kis MAGYAR KÖZPONTOK vannak Florida több részén, többi között KISSIMMEE és ORLANDO városában és vidékén. Már tudják, hogy Washingtonban, Jacksonvilében az ATLANTIC COAST LINE-re kell felszállni, és Kissimmeen leszállni — és a CHAMBER OF COMMERCE BUILDINGben megtalálják Father Grosse. Ép e sorok írásakor érkezett ide EAST CHICAGOBÓL KONCZ JÓZSEF honfitársunk, ki csirke farmát akar itt venni, és azt meg is vette. A messze nyugati

CALIFORNIAÓBÓL is érdeklődik Florida iránt I. HOLMOK nevű honfitársunk. A BANYAVIDEKEKRŐL és GYÁRI GÖCPONTOKBÓL MEG TÖMEGES KIRÁNDULÁSOKBAN KÉSZÜLNEK FLORIDÁT MEGNÉZNI, ÉS IGY A MEGÉLHETEST BIZTOSÍTÓ FARMÁKAT VENNİ.

Ha Önnek szándékában van Floridába jönni farmot vásárolni, vagy csak megtekinteni ennek az országnak esodás gazdaságát, jöjjön le azzal a csoporttal, mely Fisher Andor a Bányászlap szerkesztőjének vezetésével

NOVEMBER 3-án

REGGEL 8 ÓRA 50 PERCKOR INDUL CINCINNATIBÓL a Southern vasut Royal Palm nevű vonatával. Nagyon ajánlom mindenkinek, hogy jöj-

jön le ezzel a csoporttal, mert olyan kedvezményes árban jöhet le, hogy az egész új CINCINNATIBÓL KISSIMMEEBE és VISZSA CSAK

36 dollár 71 centbe kerül.

Ha Pullman kocsiban akarja az utat megtenni alsó ágygal 9 dollár, felső ágygal 7 dollár 20 cent jön a fenti összeghez.

November 5-én este 8 órakor érkeznek meg a kirándulók Kissimmebe, ahol én az állomásom fogadom az érkezőket és mindenkinek feltételül jó és olcsó elszállásolásáról gondoskodom.

A társas utazásban résztvevők aztán megnézhetik a vidéket, érdeklődhetnek a viszonyok iránt mielőtt vásárolnak. Én automobílról gondoskodom.

Ha Ön részt akar venni ebben a rendki-

vül kedvezményes utazásban, írjon FISHER ANDOR, HIMLerville, KENTUCKY címre és írja meg azt is, hogy Pullman kocsiban kíván-e utazni vagy se, hogy Mr. Fisher idejében gondoskodhasson mindenkinek helyről a vonaton, mert a Floridába tartó vonatokon nehéz helyet kapni.

GROSS FERENC

BOX 574,

KISSIMMEE, FLA.

MAGYAR Bányászlap

HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

HIMLerville,

Kentucky.

Sürgönyeim—Telegram: Miners Journal, Kermit, W. Va.
Telephone: Kermit, W. Va. No. 7.Az egyedül magyar bányászlap az Egyesült Államokban.
The Only Hungarian Miners Journal in the United States.Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$2.00—Magyarországba \$3.00
Subscription Rates: In the United States \$2.00 — Hungary \$3.00

Megjelenik Minden csütörtökön. — Published Every Thursday.

ANDREW FISHER, Editor.

Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról, bányászoknak.
The Hungarian Miners Journal is Written for Miners, of Miners
by Miners.Entered as Second Class Matter at the Post Office at New York, N. Y.
Under the Act of March 3, 1879. Second Class Matter at the Post Office
of Himlerville, Ky.

KÉT HALÁLHIRT

olvastunk. Az egyiket egy bányáérdekeltség lapjában. Eből azt tudtuk meg, hogy meghalt M. F. Burns new yorki szénkereskedő és 3,475,570 dollárt hagyott hátra, melyet 3 leánya és 1 fia örökölnék.

Mindegyik gyermekére tehát több mint háromnegyed millió dollárt hagyott.

Ugyanakkor egy másik halálhírt is olvastunk. Egy munkáslapban. Ez azt írja meg, hogy Girard, Illinoisban meghalt Michael Reynolds bajtársunk. Ő is négy árva hagyott hátra. Ő utána azonban semmi örökség nem maradt, sőt szegény árvák a legnagyobb nyomorúságban maradnak, mert a kenyérkereső régen betegeskedett és bizony alig volt egy jó ruhája szegény bajtársunknak, amiben eltemették.

Az egyik ember kitermelte véres verejtékkel a szén — a másik ember pedig eladta és profitolt azon.

Amelyik egy egész életen át végezte a lélekölő nehéz munkát, annak egy jó ruhája is alig akadt, amiben eltemették, gyerkei a legnagyobb nyomorban maradtak — a másik meg, aki soha se végzett olyan nehéz munkát, mint a szén kitermelője, az milliókat hagyott hátra.

Azt hisszük nem kell sok szót vesztegetnünk ehhez a dologhoz. De rá kellett mutatnunk erre az esetre, mert a new yorki szénkereskedők egyesülete épen most foglalt állást a keményszenesek ellen, mert azok merésznekednek egy kis fizetésjavításért sztrájkolni.

No hát a tisztelt szénkereskedő urak láthatják, hogy akik ellen állást foglalnak, azoknak még egy jó ruha is alig akad, amiben eltakaríthatják őket, míg közülök ha elhal egy, milliókat hagy hátra.

Lehetne hát annyi tisztesség a szénkereskedő urakban, a kik a bányászok verejtékén szerzik a vagyont, hogy ne álljanak még ők is azok közé, akik uszítják Amerika hiszékeny lakosságát a bányászok ellen.

A PEDA NAPJA VOLT AZ OKA,

hogy Észak West Virginiában a múlt héten 507 vasuti kocsival kevesebbet raktak, mint az előző héten.

Ezt a mesét a bányaurak lapjai írták, hogy leplezzék azt a tényt, hogy a szervezet vezéreinek hívó szavára sok szervezeten bányász hagyta abba a munkát. Azt írják, hogy peda napján tömegesen maradtak otthon a munkából a bányászok és ezért esett egy hét alatt több mint fél ezer vasuti kocsi a termelés.

Tisztára úgy hangzik ez, mint a nagy háború idején Cadornának az olasz vezérkari főnöknek a jelentése. Az is mindig az időjárást okolta jelentéseiben kudarcaiért. Az is mindig az esőre hivatkozott, ami esett csapatai felett — pedig ugyanakkor az ellenség felett se sütött a nap — ha egy-egy csatát veszített.

Mi tárgyilagosa vagyunk. Mi nem dugjuk fejünket a homokba s nem állítjuk, hogy nagy tömegben hagyták abba a szervezeten bányászok a munkát. De igenis pár ezren abbahagyták és hiába tagadják a bányaurak, a termelés nem a peda nap, hanem a sztrájk miatt csökkent.

És csökkentni fog biztosan tovább, mert Észak West Virginiában a szervezet fokozott erővel fogott újra a szervezéshez.

1,517,000 FONT STERLINGET

adott egy hónap alatt az angol kormány a bányák segélyezésére.

Az első hónapban 860,000 fontot kellett adni és azt hitték, hogy ennél nem kell sokkal több máskor se. Nagy volt aztán a csodálkozás, amikor kiderült, hogy a második hónapban majdnem a kétszeresét kellett adni.

Az angol kormányt támadják is ezért nagyon és bizonyos, hogy amikor lejár a megállapodás, azt nem fogják megújítani. Az adófizetők nem fogják tűrni, hogy adójukat a bányaurak segélyezésére fordítsák.

Ez a szerződés közelebb hozza Angliában a bányák állami birtokba vételét, mely az egyetlen módja a beteg bányáipar meggyógyításának Angliában is, máshol is.

A BRIDGEPORTI SZÖVETSÉG

tisztikara rendkívüli gyűlést tartott, ahol a Verhovay Segélyegylettel kötött megállapodást mutatta be a tárgyaló bizottság a tisztikarnak.

A tisztikar nagy jóakarattal tárgyalta az egyesülés feltételeit és hihető, hogy a tagság is az egyesülés mellett fog majd dönteni.

Kár, hogy még csak ennek a két egyletnek az egyesítéséről tárgyalnak, mert hiszen a végén ugyis csak bele kell majd menni az egyesülésbe azoknak az egyleteknek is, melyek ma még hallani se akarnak arról. És nem-e lenne azt jobb inkább most megtenni, mint később.

Akik ma még ellenzik az egyesülést a többi egyleteknél, azok az amerikai magyar egyletek történetéből már megtanulhatták volna, hogy mindig drágán fizették meg egyes kérdések elintézésének halogatását.

KATASZTROFÁLIS HELYZETBEN
AZ ANGOL SZÉNKIVITEL

Majdnem hatodfél millió tonnával csökkent az angol szénkivitel 1925 első felében. — Mindenütt kiszorul az angol szén, csak Canadába vísznek több szén Angliából.

Az angol szénkivitel katasztrofális helyzete tűnik ki abból a jelentésből, melyben az angol bányafelügyelőség beszámol az 1925. év első felének szénkiviteléről.

Angliában a háború óta évről évre csökken a szénnek a kivitele. A kivitel csökkenése nem csupán a német szén versenyére vezethető vissza. Okozója annak az a rettentő gazdasági válság, melyben nemcsak Európa, de az egész világ szenved.

A nagy gyárvállalatok, ipari üzemek szinte egész Európában csökkentették a szénfelhasználást. A csökkent üzem folytán kevesebb szénre van szükség. Ehhez járul még az, hogy az egész világon a szén pótlására a természetes energia forrásokat, így nevezetesen a vízierőt, az elektromos erőt, sokkal nagyobb és mind nagyobb mértékben használják. Nagyban növekedett azonban az olaj használata is úgy fűtés, mint tüzelési célokra és épen mostanában találták ki a németek az olaj egy új alkalmazási módját, melynek segítségével a gyáriparhoz szükséges legfinomabb minőségű angol szén nélkülözhetővé tesz.

Sem Németország, sem Franciaország, sem Belgium nem vásárol ma már annyi angol szén, mint azelőtt és ez meg is látszik az angol kivitel folytonos csökkenésében, mert míg 1913-ban kiszállítottak 35,500,000 tonna szén Angliából külföldre, addig 1924-ben már csak 31,000,000 tonnát, 1925-ben pedig 25,500,000 tonnát ez évek január-június hónapjaiban.

A tavalyi év első felével szemben az idei év első felében tehát hatodfél millióval, az 1913. év első felével szemben pedig 10 millió tonnával csökkent Anglia szénkivitele.

Emellett a szén ára is csökkent, úgy hogy míg 1924 első felében az exportra kerülő szénért bevettek 38,000,000 font sterlinget, körülbelül 190 millió dollárt, addig az idén az első fél évben csak 26,000,000 font sterling volt a bevétel, tehát 130 millió dollár, azaz 60 millió dollárral kevesebb. Ez a hatvan millió aztán igen súlyos beszámítás alá esik, mert tudvalevőleg Angliának nagy mértékben szükséges a nagy élelmiszerekre, miután az országban nem terem sem gabonából, sem egyéb élelmiszerekből annyi, amennyire az országnak szüksége van.

A kivitel csökkenése leginkább, mint fentebb jeleztük, Németország, Franciaország, Hollandia és Belgiummal szemben különösen nagy.

Azonban nemcsak az európai de a tengerentúli országokban való viszonylatokban is jelentékeny csökkenés mutatkozik. Így Délamerikában 200,000 tonna szénal kevesebbet szállítottak.

A scandináv félszigetre, Svéd és Norvégországba 800,000 tonnával kevesebbet. Ez utóbbi országokba az export csökkenését főleg az északsarki bányák és a vízierők nagyobb kihasználása okozta.

Csökkent azonban a kivitel a déliafrikai államokban is, ahol megint az ottani fokozott szén-

termelésnek tudható be a csökkenés.

Kevesebbet vittek azonban a közvetlen szomszédságban lévő Írországra is, ahol szintén a belföldi termelés fokozása folytán csökkent a behozatal.

Csak néhány más államban mutat emelkedést az angol szén kivitel.

Igy emelkedett valamivel a kivitel Olaszországba, ahol 485,000 tonnával több angol szénet vásároltak, mint 1924-ben január-június hónapokban. Továbbá Spanyolországba, ahova 155,000 tonnával több angol szén vittek.

Az 1913-as év, tehát az utolsó léke év szénbevitelével szemben Oroszországba bevitt angol szén 2,100,000 tonnával csökkent.

Franciaország, Németország, Hollandia és Olaszország 4,200,000 tonnával kevesebb angol szénét vásárolt 1925 első felében, mint 1913 első hat hónapjában.

Délamerika 1,500,000 tonnával vett kevesebb angol szénét idén az első fél évben, mint 1913 első hat hónapjában. Ugyancsen idő alatt a Scandínáv államokba 1,300,000 tonnával kevesebb szénét vittek be.

Csak Canadát mutat emelkedést az 1913-as adatokkal szemben, ahol 210,000 tonnával emelkedett a szénbevitel Angliából.

MIT TARTALMAZ AZ
EMBERI TEST?

A híres orvos, Dr. Chas. H. Mayo, Rochester, Minn. azt mondja, hogy az emberi testben annyi zsír van, hogy abból hét darab szappant lehetne előállítani, vas annyi van, amennyi egy közép nagyságú szeghez szükséges, annyi cukor, amennyi egy sórtartót megtöltene, méz, amennyivel egy tyúkólát ki lehetne meszelni, foszfor, a miből 2,200 gyufa fejét lehetne előállítani, kén, amennyivel egy kutyát a bolhától meg lehetne szabadítani, hamany, mely elegendő egy játék gyúluhoz egy szeri elszítésre, magnésium, mely egy adag magnéziumhoz elegendő, mindezek összértéke 95 cent. Önnök, saját magának, természetesen az Ön teste jóval többet ér. És hogy ezt jókarban tarthassa, Önnök szüksége van a Triner Keszű Borra. Ez a valóban értékes gyógyszer kitisztítja az Ön gyomrát és belet, elősegíti az emésztést és vágyat csinál, frissíti a vért és életnek teszi. Ha az Ön dragtörőse vagy gyógyszerésze nem szolgálhat azzal, írjon Joseph Triner Company, Chicago, Ill. címre. Próbálja meg a Triner's Cough Sedativet, köhögés ellen, és gyors segítség hűlés ellen.

DOLGOZNAK A KOKSZ
KEMENCÉK.

A Derry No. 1 és a Duquesne telepek, melyek a Latrobe-Connellsville Coal and Coke Company tulajdonát képezik Bradenville, Pa.-ban, a múlt héten ismét dolgozni kezdtek.

Ugyancsak rendeletet adott ki a társaság a carpentertowni kokszkemencék begyűjtására, ahol 320 kokszkemencét helyeztek ismét üzembe.

MUNKA HIREK

Dante, Va. — Egy munkástárs közli, hogy ott dolgoznak most minden nap. A bánya szlopos, a szén 4-5-6 sukkos. Víz van néhol, de pumpázzák, gáz nincs, kő van. A szén masina vágja, kárészámra fizetnek a No. 2 bányában 4 tonnás kárért 120 centet, a No. 3-ban két és fél tonnás kárért 80 centet. Szerencsétlenség ritkán történik és a hír küldője ajánlja a helyet munkát kereső magyaroknak.

Bradley, Ohio. — Burdohán Mihály bajtárs írja, hogy ott 8-9 napot dolgoznak kéthetenként, de új embereket csak igen ritkán vesznek fel, mert sok az ember.

Vesta, No. 6, Pa. — Sztanko Lajos testvér közli, hogy ott 3-4 napot dolgoznak egy héten, új embereknek nagyon nehéz munkához jutni, mert elég munkát van ott.

Chattaroy, W. Va. — Schilling József munkástárs tudatja, hogy ott jól megy a munka, minden nap dolgoznak. Kárészámra fizetnek masina után 90 és 100 centet, pikk után 110

KIVÉGEZTEK KÉT BANDITÁT, AKIK A Bányászok
PEDAJÁT RABOLTÁK EL.

Tony Pezzi és Michelle Bassi rablógylkosok még 1924 októberében megátámadták John Garmant, aki Cambria és Indiana között, Pa.-ban az Ebensburg Coal Company bányászai részére a pedát, 33,000 dollárt vitt.

A banditák a szerencsétlen embert előbb "hold up"-olták és mikor már a pénzt elvették tőle, akkor sem engedték szabadon, hanem meggyilkolták, nehogy árulójuk lehessen.

Zsákmányukkal azonban nem mehettek messzire, mert a gylkosságra hamar rájöttek és a gylkosokat hamarosan el is fogták.

A büntetőbírósal halálra ítélte a két elvetemedett rablógylkost, akiknek lelkiismeretét még más bűnök is terheltek és az ítélet végrehajtását szeptember 30-ára tűzték ki.

Valami cinkostársuk azonban június elején ráspolyt csempezett a börtönbe és a két rablógylkos keresztül reszelt a börtön rácsát és június 14-én megszöktek és átugrották az emelet magas börtönkerítést is.

Nem tudtak azonban messzire szökni, mert a börtönőrök csakhamar nyomára jöttek a szökésnek és üldözöbe vették őket. Pár mérföldnyire hajsza után a véredek nyomra akadnak és vasra verve vitték vissza őket a börtönbe.

Most már kettőzött őrséggel vették körül és mikor a kegyelmi kérvényüket a kegyelmi bíróság elutasította, az ítélet végrehajtására került a sor.

Szeptember 30-án villanyos székbe ültették őket és az erős áram pár perc alatt kioltotta életüket.

MENNII KEMÉNSZÉN-
Bányász UTAZIK
AZ ÓHÁZÁBA.

A bányatulajdonosok lapjai tele voltak azzal, hogy a külföldi származású keményszénbányászok óriási tömegekben hagyják el Amerikát és mennek az óházába.

A szervezet most megállapította, hogy az az óriási szám, amiről a bányabárók regéltek semmivel sem magasabb, mint amennyien normális viszonyok között is látogatába utaznának szülőházaikba.

A szervezet megállapítása szerint 150 keményszénbányász kért utlevelet és hagyta el Amerikát a sztrájk kitörése óta. 157,000 keményszénbányász közül tehát 150 azaz még nem is egy ezrelék.

És ezt nevezik a bányabárók a keményszénbányászok tömeges távozásának.

centet. Kő van, de fizetnek érte 8 centet incsenként. Új embereket mindig vesznek fel.

Thorpe, W. Va. — Egy testvér írja, hogy ott 5 napot dolgoznak hetenként. A bánya egyenes, a szén 5½ sukk magos. Víz, gáz, kő nincs a bányában. Karbid lámpát használnak. A szén masina vágja, kárészámra fizetnek 1 dollár 33 centet és feljebb. Szerencsétlenség ritkán történik, az emberekkel megfélemlen bannak és vesznek is fel új embereket.

Zeigler, Ill. — Egy bajtárs közli, hogy ott most elég jól megy a munka, de új embereket igen ritkán vesznek fel.

**KÖRUTAZÁSI JEGYEK
LESZÁLLÍTOTT ÁRON**

\$192.50
NEW YORKBOL
BUDAPESTRE S VISSZA
(U. S. Revenue Tax külön)

Egy kitudó alkalmat ajánlunk Önnök: ellátogatni az óházába, leszállított 3-ad osztályú körutazási kiránduló jeggyel. Utasainkat kiből vonatviszi Hamburgból utazásuk céljára, tapasztalt vezetők felügyelete alatt.

Itt lakó idegenek, akik 12 hónapon belül visszatérnek, nem esnek a kvótatörvény korlátozásai alá. Foglalja le helyét most.

Vízszatércsi engedélyért és más felvilágosításért forduljon bármely helyi ügynökhöz, vagy

United American Lines
(Harriman Line) Joint Service with
Hamburg American Line
35-39 Broadway, New York.

78

Másodperc

a pamacsolástól a türelmőzög — ezt a gyors borotválást jelenti egy élesre fent penge. Csak egyetlen egy borotva feni saját pengéjét.

**Valet
Auto-Strop
Razor**

—Önmagát feni
—\$1-TÖL \$25-IG

SOUTHERN
Által készített
ICE CREAM

Kitűnő és tiszta gyártmány.

"Ez a legfelségesebb"

SOUTHERN REFRIGERATION CO., Inc.
(Williamson Hospital mellett)
WILLIAMSON, WEST VIRGINIA.

ISMÉT MEGJELENT AZ 1925. ŐSZI VIRÁGHAGYMA ÁRJEGYZÉKÜNK.

Az őszi ültetésre alkalmas
**TULIPÁN, JACINT, NÁRCISZ
KROKUSZ ÉS TÖBBFÉLE
VIRÁGHAGYMAK**

a legnagyobb választékban, ugyancsak a gyümölcs és diszfák, rózsák és szőlők.

Mindezekről, ugyancsak összel vetendő gazdasági és más egyéb magvakról szóló árjegyzékünket ingyen küldjük meg bármelyiknek. Tessék érte írni. Cím:

KÁLLAY BROS. CO.
PAINESVILLE, OHIO

KISS EMIL
BANKHÁZA

A Magyar Királyi

Postatakarékpénztár

képviselője

Az Északamerikai Egyesült
Államok területén

UJ CIMUNK

Fourth Ave. at 9th St.

NEW YORK

ALAPITVA 25 ÉV ELŐTT

AMERICAN TAILORING
COMPANY

Day & Night Bank Building

WILLIAMSON, W. VA.

RUHÁT ott csináltasson, ahol jó
árut adnak és becsületes kiszol-
gálásban részesül.

27.50-TÖL 45.00 DOLLÁRIG.

Elsőrangú finom ruhát csinálunk.

Dr. Bangha: Kath. Imakönyv... \$2.50
Danivolta: G. Kath. Imakönyv \$2.50
Hlt. Remény. Szeret (Ref.)... \$1.50
Dr. Forel: A hypnotizmus... \$1.50
Szegei Szakácskönyv... 40c
Kugler-Hillner: Nagy szakács-
könyv, 2000 recepttel... \$2.50
Schliffel-féle angol nyelvű... \$1.50
Green Béla: Angol-magyar és ma-
gyar-angol szótár, 4000 szóval \$1.00
ANGOLUL vasni tanító nélkül
megtanulhat, aki az
AMERIKAI NYELVMENTEST
megrendeli. Ár \$1.50.
Kérje részletes könyv, kotta, zongor-
ra-hanger és lemez-árjegyzékünket.
Rendelésüket utánvétellel is küldünk.
KEREKES TESTVÉREK
208 E. 8th STR., NEW YORK CITY

M. T. BALL

temetésrendező és balzsamozó.

3rd Avenue

Williamson, W. Va.

Felszámoló szolgálataimat és biz-
tosítom a legjobb kiszolgálással.Disztárgyakat és képmákat el-
adásra raktáron tartok.

A legnagyobb

ÉKSZERÜZLET

Williamsonban és vidékén.

Mi a legjobb árut adjuk

olcsóbban mint bárhol.

Órajavitással is foglalkozunk

R. AUKENTHALER & CO.

WILLIAMSON, W. VA.

Ékszerüzletünk előtt egy

nagy óra van felállítva.

Aki nálunk vesz, jól és olcsón

vesz.

KÉZI MUNKÁK

Importált D. M. C. Pamutok, De-
lin és Berlini kávék. Kész áruk.
Járdos áruk nagy raktár.Kérjen ingyen árjegyzéket. Vidé-
ki rendelést 24 óra alatt szállítunk.**CHAS. K. GROSS CO.**

8803 Buckeye Rd. Cleveland, Ohio.

LEGNAGYOBB TOLLKERESKEDÉS

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN.

Mi eladunk mindenféle
valódi tollakat, to-
készeteket, toll-
tartókat és el-
szívókat saját
telepünkön.
Egész toll-
akat, fontus-
s valódi liba-
pelyh toll-
akat árulunk.
Az Egyesült
Államok minden részére szállítjuk. Min-
deket kiválasztásig ingyen küldjük. Írjon
még ma a legelső és legmegbízhatóbb
tollüzletnek, hol teljes megelégedésére
szolgálnak ki.

ALBERT STEITZ CO., Dept. 4-P.

125 Passaic Street, Passaic, N. J.

Miért hagyják el az amerikai magyarok magyar egyleteiket

Igen Tisztelt Szerkesztő Ur,

mindig szerettem volna megvilágítani a kérdést, amit a Bánya- és Bányászati Lap felvetett, hogy miért hagyják el a magyar egyleteket a magyarok.

Walkó János meg is felelt rá és szerintem neki teljesen igaz van, mert minden úgy van, ahogy ő írja. Az ő hozzászólásán kívül a többiek is olvastam.

A magyaroknak egy nagy hibája van. Soha nem lelkesítik egymást, hanem mindig gyűlölik és rágalmazzák egymást. Ha egyik vagy másik olykor meg is botlik, azért nem kellene egyiknek a másikat kigunyolni. Megértéssel és szeretettel kellene viseltetni egymás iránt és akkor lenne előremenetel.

Más nemzetek a vezető embereiket tiszteletben tartják, miért nem tartja tiszteletben a magyar is a vezető emberét, a különösen miért nem az amerikai magyar, hiszen szabad választás útján ültette őket a vezetői székre, nem azért, hogy szidja, rágalmazza, hogy minden ténylegében, intézkedésében ócsárolja, hanem azért, hogy segítse bizalommal azoknak a céloknak megvalósításánál, mely célok megvalósítása érdekében vezérül választotta.

A magyaroknál az a rossz szokás van, hogy nem akarják egymást megérteni, nem akarják egymás hasznos munkálkodását elismerni és ezért van az, hogy legtöbb esetben a hasznos munkálkodásért nem dícséretet, de rágalmazást, piszkolódást kap.

Miért dobnak mindjárt követ a magyarok egymásra, miért hozzák szégyenbe egymást a magyarok, már akkor is, ha talán nem is követték el botlást, csak a botlás látszata forog fenn? Hiszen meggyőződhetek elégszer, hogy száz eset közül 99 esetben ártatlanul ítéltek meg egymást. Hiszen még akkor is, ha valamilyen bebizonyul, hogy botlást követett el, akkor sem szabadna halálra sérteni egymást. Bizony a tény az, hogy a legtöbbbször semmiért sérti meg egyik a másikat. Ezt nem kellene megtenni sohasem.

Ahogy az egyik félnek tartózkodni kellene attól, hogy ok nélkül vagy okkal sértgesse a másikat, úgy a másik félnek a sértést lelki nyugalommal kellene fogadni és barátságosan visszautasítani, hogy ezzel a további harag és villongás el legyen kerülve.

Az én véleményem az, hogy ha valaki megsért engem, én először megnézem az illetőt, hogy tudatlanságból vagy rossz akaratból sértett-e meg? Rögtön átgondolom, hogy a tusakodással nem fogok-e ártani a többi magyaroknak? Nem fogom-e gyengíteni a haragtartással a magyar intézményeket és ha meggyőződök arról, hogy a legcsekélyebb mértékben is szét huzásra, a magyar intézmények ártalmára lennék akár jogos, akár jogtalan haraggal, inkább eltűnök és békés uton igyekszem elintézni a sérelmet.

Ha a magyaroknak legalább 50 százaléka tisztelné és becsülné egymást, akkor minden városban volna magyar kolónia s akkor talán a harmadik generációt is meg lehetne tartani magyaroknak.

A magyarok széjjel szórva élnek a városokban. Az egyik az angol mániába esik, a másik maradinak tartja a magyart, harmadiknak a gyermeke szégyelli azt, hogy a szülei magyarok voltak, a világért sem beszélné magyarul és kineveti szüleit, amiért őt magyarnak tartják. A negyedik műveletlennek tart mindent, ami magyar. Van, aki azért nem megy a ma-

gyarok közzé, mert mindig veszekednek és nem nézik le magukat a sok herce-hurca miatt. Az ötödik nem megy el, nehogy akármilyen keveset is fáradságos legyen a magyar intézmény. Más meg azt kifogásolja, hogy az egyletben mindig emelik a havidíjakat, és sajnál 25-50 centet kiadni egy magyar intézményre ugyanakkor, amikor más haszontalanságokra dollárokat, tízeseket eldobál. Olyan is akad, akinek nem tetszik, hogy a bálba, mulatságba kényszerítik, hogy elmenjen. Van a ki resteli, ha angolok előtt magyarul beszélnek hozzá, vagy magyar újságot kínálnak neki. Van akinek az nem tetszik, hogy a magyar bálokon csárdást is táncolnak. Egy másik meg azt állítja, hogy a magyar egylet nem fizet segélyt, hogy miért írja vagy állítja ezt, azt maga sem tudja, ámbár lehet, hogy úgy járt mint nálunk járt egy vidéki tag. Ez szerzett valahol egy orvosi bizonyítványt és kitalálta, hogy pár hónapig beteg. Aztán a pár hónap múlva elhozta a gyűlésre, hogy most fizessék ki. Betegségét azonban nem jelentette és senki sem tudott a betegségéről, mert kellő időben nem értesítette.

A magyaroknál az a rossz szokás van, hogy nem akarják egymást megérteni, nem akarják egymás hasznos munkálkodását elismerni és ezért van az, hogy legtöbb esetben a hasznos munkálkodásért nem dícséretet, de rágalmazást, piszkolódást kap.

Miért dobnak mindjárt követ a magyarok egymásra, miért hozzák szégyenbe egymást a magyarok, már akkor is, ha talán nem is követték el botlást, csak a botlás látszata forog fenn? Hiszen meggyőződhetek elégszer, hogy száz eset közül 99 esetben ártatlanul ítéltek meg egymást. Hiszen még akkor is, ha valamilyen bebizonyul, hogy botlást követett el, akkor sem szabadna halálra sérteni egymást. Bizony a tény az, hogy a legtöbbbször semmiért sérti meg egyik a másikat. Ezt nem kellene megtenni sohasem.

Ahogy az egyik félnek tartózkodni kellene attól, hogy ok nélkül vagy okkal sértgesse a másikat, úgy a másik félnek a sértést lelki nyugalommal kellene fogadni és barátságosan visszautasítani, hogy ezzel a további harag és villongás el legyen kerülve.

Az én véleményem az, hogy ha valaki megsért engem, én először megnézem az illetőt, hogy tudatlanságból vagy rossz akaratból sértett-e meg? Rögtön átgondolom, hogy a tusakodással nem fogok-e ártani a többi magyaroknak? Nem fogom-e gyengíteni a haragtartással a magyar intézményeket és ha meggyőződök arról, hogy a legcsekélyebb mértékben is szét huzásra, a magyar intézmények ártalmára lennék akár jogos, akár jogtalan haraggal, inkább eltűnök és békés uton igyekszem elintézni a sérelmet.

Ha a magyaroknak legalább 50 százaléka tisztelné és becsülné egymást, akkor minden városban volna magyar kolónia s akkor talán a harmadik generációt is meg lehetne tartani magyaroknak.

A magyarok széjjel szórva élnek a városokban. Az egyik az angol mániába esik, a másik maradinak tartja a magyart, harmadiknak a gyermeke szégyelli azt, hogy a szülei magyarok voltak, a világért sem beszélné magyarul és kineveti szüleit, amiért őt magyarnak tartják. A negyedik műveletlennek tart mindent, ami magyar. Van, aki azért nem megy a ma-

gyarok közzé, mert mindig veszekednek és nem nézik le magukat a sok herce-hurca miatt. Az ötödik nem megy el, nehogy akármilyen keveset is fáradságos legyen a magyar intézmény. Más meg azt kifogásolja, hogy az egyletben mindig emelik a havidíjakat, és sajnál 25-50 centet kiadni egy magyar intézményre ugyanakkor, amikor más haszontalanságokra dollárokat, tízeseket eldobál. Olyan is akad, akinek nem tetszik, hogy a bálba, mulatságba kényszerítik, hogy elmenjen. Van a ki resteli, ha angolok előtt magyarul beszélnek hozzá, vagy magyar újságot kínálnak neki. Van akinek az nem tetszik, hogy a magyar bálokon csárdást is táncolnak. Egy másik meg azt állítja, hogy a magyar egylet nem fizet segélyt, hogy miért írja vagy állítja ezt, azt maga sem tudja, ámbár lehet, hogy úgy járt mint nálunk járt egy vidéki tag. Ez szerzett valahol egy orvosi bizonyítványt és kitalálta, hogy pár hónapig beteg. Aztán a pár hónap múlva elhozta a gyűlésre, hogy most fizessék ki. Betegségét azonban nem jelentette és senki sem tudott a betegségéről, mert kellő időben nem értesítette.

Pedig de sokszor megesik, hogy a rossz gondolkodású, táglalkismeretű emberek miatt, még szigorú ellenőrzés mellett is kifizetnek olyan segélyt, amit tisztességes gondolkodású ember fel nem venne.

Pedig sajnos, elég sokan vannak ezek és ha már szóba hoztam ezt, rá kell mutatnom, hogy emiatt is nyögünk a teher alatt, mert vannak emberek, akik minden utat-módot megkísérlelnek, csak hogy egy kis betegsegélyhez jussanak. Különösen, ha nagy a munkátalanság. Ha nem keresnek, mi sem egyszerűbb, mint beteget jelenteni, aztán, ha az egyleti betegláto-gató vagy az orvos megállapítja és tücsköt-békát kiált rája, hogy kutya baja sincs, kész a harag.

Kedves szerkesztő ur! Nem akarok még többet is írni erről

Irjon még na!

THE BIGGEST BARGAIN IN THE WORLD
MEN A \$50⁰⁰ WOOL SUIT
TAILORED TO MEASURE
FOR ONLY \$4-

\$1000.00 jutalom

bárkinek, ha bebizonyítja, hogy e hirdetésben foglaltak nem felelnek meg a valóságnak!

Itt van az Ön alkalma!
Vásárolhat közvetlenül a gyárostól egy finom tisztasági \$50 ért. ruhát. Mérték után, kézzel szá \$4.00 bott, utolsó divat.

Ne küldjön pénzt. Irjon a mi Special ajánlatunkért. Garantiáljuk, hogy meg lesz elégedve és ruha jól fog állni Önnek.

Urak! -SPECIAL OFFER- Hölgyek!

\$10 értékű TISZTA SELYEM HARISNYA csak \$1.00

6 pár könnyű vagy nehéz divatos női selyem harisnya \$10 értékű csak \$1.00

Garantált legfinomabb minőség.

12 pár könnyű v. nehéz tisztasági selyem férfi harisnya \$10 ért. csak \$1.00

Ne küldjön pénzt. Irjon részletekért.

THE ALHED SALES CO., 150 Nassau St., New York, N. Y.

a kérdésről, mert minden bajt elősorolni nagyon hosszú volna. Azonban, aki akar, az gondolkodhat rajta és az meg is értem engem és tudja is azt hogy így van.

Még egyet akarok megjegyezni.

A magyarnak meg van az a rossz szokása, hogy mind a magagát dicséri, a másikat gáncsolja és tücsköt-békát kiált rája, hogy ha az egyletnélküli János, elolvassa az egyik, majd a másiktól mindazt a rosszat, a

mit egymásról innak, végül is azt gondolja, hogy bizony mind rossz. És beáll az angol egyletbe, amiről sem nem olvas, sem nem hall rosszat.

A Verhovay Egyletnél is ott vesztették a legtöbb tagot a fiókknál, ahol a tisztviselők és delegátusok nem voltak a tagokkal 100 percentig egyezősiek az egylet iránti hűségben és bizalomban.

A tisztviselőknek meg kell magyarázni, a tagoknak meg kell érteni, hogy az egylet csak úgy virágozhat, ha bizalommal és becsülettel vagyunk egymás iránt, mert ahol ez hiányzik, ott a széthúzás, veszekedés, meg nem értés üti fel a fejét és ez visszatartja a romlásba az egyleti életet.

Testvéri szeretettel
V. POCZKI LAJOS,
Washington Park, Ill.

A SZÉN SZOLGÁLTATJA A LEGTÖBB ERŐFORRÁST.

Még 1850-ben az ember legfőbb erőforrása az állati erő volt, mert állatokat használtak mindenütt segítségül az ember munkájához.

Már 1880-ban, amikor a gépeket kezdték alkalmazni, a fa szolgáltatja az erő előállításához szükséges tüzelőt.

Ma pedig a szén szolgáltatja a legtöbb erőforrást.

Az erőforrások százaléka aránya a következőképpen oszlik meg jelenleg: szén 65 százalék, olaj és gáz 22 százalék, fa 6 százalék és állati erő 3 százalék. Az állati erő tehát az utolsó helyre csúszott le, míg a fa segítségével előállított energia is csak alig számbavehető mennyiséget képez.

A víz által előállított energia sem jelentékeny a szénhez képest, mert még a víz százaléka sem teszi ki annak, amit a szén által nyernek.

A Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról, bányászoknak.

Gyors Borotválás

kitűnő élesre fent pengével. Tompa penge lassu borotválást jelent. Tanulja meg, mit jelent a borotva kiéne. Vegyen Valet Auto-Strop borotvát. Kényelmes és gyors borotválást biztosít.

Valet
Auto-Strop
Razor
—Önmagát feni
\$1-TÓL \$25-IG

Adja meg bábija életéhez a helyes kezdetet azáltal, hogy Borden's Eagle tejjel táplálja. Orvosok ajánlják.

Ha ezt a hirdetést beküldi a The Borden Company, Borden Building, New York, címére, saját anyanyelvén fog kapni utasítást, hogyan táplálja bábiját Eagle tejjel.

GYERMEK JÖLÉTI OSZTÁLY
AZ ANYAK ÉS GYERMEKEIK EGÉSZSÉGÉNEK GONDOZÁSÁRA

E hasábon hetéről-hétre oly kérdéseket fogunk felvetni, melyek érdekesebbek és érdekesebbek a gyermek és fiatal gyermekek anyáinak.

A csecsemő gondozása és táplálása életbevágó kérdés az otthonra és a nemzetre, és azt hiszem, hogy az anyák oly kérdéseket, melyek a gyermek és fiatal gyermekek anyáinak.

146-1K CIKK.

OWEN'S COMMERCIAL STUDIO
312 1/2 NINTH STREET, HUNTINGTON, W. VA.

A legszebb fényképeket készítenek a legolcsóbb árcsú.

Fényképeket keretbe is készítenek.

Fényképnagyítások.

Korak felvételeit dolgozzuk.

Kérje rendszeresen orvosának tanácsát.

A csecsemőkori hasmenés egy veszélyes tünet, ami ellen azonnal óvintézkedéseket kell tenni. Külön óvintézkedések az anya részéről való gondosság sokat hozzá fog járulni, hogy a csecsemő betegségtől mentes legyen.

A hasmenést mindig a legkorábbi időben kell elhárítani, ha mindaddig könnyű roham is, mert ha nem kezelik pontosan, mindenféle bonyodalmakra vezethet. Már könnyű esetekben is orvosnak a tanácsát kell kikérni. Ha azonban orvoshoz nem tud elmenni, vagy csak későn, ajánlatos 24 órára beszűkíteni a táplálást s csak tejforrást venni vagy gőzölt vizet adni a csecsemőnek. Huszonegy óra elmúltával, ha a baba jobban van, próbáljon neki adni egy nagyon gyenge keveréket (a felet a rendszeres erősségű) és állapotának megfigyelésén. Rendesen tíz-tizenegyet napot vesz igénybe, amíg a gyermek meggyógyul. Egy második ilyen roham már veszélyesebb lehet, mint az első.

Az ügyes anyák, akiknek a gyermeküknek mindenkori teljesen tisztának kell lennie, a legelőbbben a meleg vizet való kifőzés által lehet megtenni. Minden a táplálék -kiszáradt- használt vizet előbb fel kell forralni, aztán lehűteni és egy cserépedényben azonnal lezárni. Ezzel azonnal az edény forró vízzel jól ki kell mosni. Főzet egyezre annyi vizet, hogy az egész nap eltarthat.

Az anyák mindenkori a legbiztosabb, ha azonban ez nem megy, a választott táplálék tisztának kell lennie, egészségesnek, frissnek, és ha a gyermeknek és anyának megfelelően fel kell készíteni.

Ha nem biztos a helyi dairy-jében, a kondenzált tej ideális gyermekármény, mert tisztaság, az összetétel egyszerű, a tápláló, könnyen emészthető s a pusztasággal való felhígítás után hármasára használható. Ha természetesen a gyermek ad (mint a hogy azt bármilyen fajta tejmel használják) a kondenzált tej, ha helyesen használják, a baba növekedése szükséges összes anyagokat szolgáltatja.

A tejbejárt meg lehet előzni. Tiszta táplálék, tiszta főző és táplálék edények, helyes időközökben, elegendő friss levegő, és napfény, sokat fognak tenni a hasmenés megelőzésére. A legyek bacillus baktériák és sokszor megmérgezik a táplálékot. Ezért nagyon fontos, hogy ezeket a baktériákat távolítsuk el. Ez a legbiztosabb, hogy meg, ha a legyeket ki-pusztítja a házából.

Mint fentebb említettük, az anyák esetében keptelenek arra, hogy gyermekeiket táplálják, ezért más megfelelő táplálékot kell gondoskodni. A jó egészséges tej, finom cukorral és kevés mennyiségű vízzel keverve, a legjobb helyettesítő az anyatejnek. A legfinomabb tejet a legjobb cukorral keverve kapja a Borden's Eagle Brand tejjel. Az amerikai anyák három nemzedéken át megbiznak a

MULTASÁGOK A MAGYAR BANYAPLEZEKEN.
(Mindent egyet bál hirdetését ingyen közöljük a rovatban, mely egyet a Magyar Bányászlap nyomdájában készített a mulatságok szükséges nyomtatványokat.)

A Verhovay Segélyegylet 32. osztálya Gary, W. Va. Szombaton, 1925 október 17-én a Hatos Clubházban.

SZÜRETI BÁLT
rendez, melyre a helybeli és környékbeli magyarságot tisztelettel meghívja és szeretettel elvárja a rendezőeg.

A zenét egy elsőrangú közkedvelt zenekar szolgáltatja. Hűsítő italokról és ételekről gondoskodva van. Lesz szőlő, de lesz csősz is, lopni szabad, csak meg ne fogják. Belépti díj férfiaknak \$1.00, nőknek 25c. Kezdet este 6-kor, vége soha.

Kitűnő tejjel. Adja az egészséges, mert ez az a legjobb helyettesítője az anyatejnek.

Olvasónk figyelmese minden hírt és cikket és orvosi meg, hogy jóvában használhassa.

SZINIELŐADÁSOKRA

TÁNCMULATSÁGOKRA, BÁLOKRA

MEGHÍVÓKAT

PLAKÁTOKAT, BELÉPŐJEGYEKET

ÉS LUNCH-TICKETEKET

LEVÉLPAPIROKAT, EGYLETI

ALAPSZABÁLYOKAT ÉS

BÁRMILYEN MÁS NYOMTATVÁNYOKAT SZÉP KIVITELBEN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT

A Magyar Bányászlap Nyomdája

HIMLerville KENTUCKY

OKTÓBER 17-ÉN JELENIK MEG Himler Márton Hetilapja

ELSŐ SZÁMA.

Ez az újság minden hét szombatján jut el az olvasóhoz és előfizetési ára egy évre két dollár.

Ez az újság nem egy csoport embernek a lapja lesz.

Minden Amerikában élő magyar ember megtalálhatja benne azokat a közleményeket, amelyek érdeklik; mert olyan kérdésekkel fog ez a lap foglalkozni, amelyek belevágnak mindannyiunk kenyerébe, életébe.

HIMLER MÁRTON HETILAPJA

neve az újságomnak. Azért ez, mert ebből az elnevezésből látni fogják a lap programját Amerika magyarjai.

Látniuk kell ebből az elnevezésből, hogy milyen lesz a lap politikája és iránya, hogy milyen lesz annak szókimondása és hogy milyen érdekes lesz az újság általában.

A lapot leginkább magam írom s nem rejtek semmit soha a véka alá.

Lesz azonban benne egy "SZABAD FÓRUM", ahol minden írni tudó ember megírhatja mindazt, amit meg akar majd írni. Akár egyezik az az én véleményemmel, akár ellenkezik.

Az első számból kérhet mutatóvényszámot és megnézheti, hogy érdekl-e Önt ez az újság.

A Himler Márton Hetilapjának legközelebbi számai a következő érdekes írásokat fogják tartalmazni:

**UJ ISTEN KÉSZÜL
BUJDOSÓ MAGYAROK
A BETEGSEGÉLYEZÉS PROBLÉMÁI
A MAGYAR EGYLETEKBE
GYILKOS HÁBORU KÉSZÜL ÁZSIÁBAN
KORMÁNYSEGÍTSÉGGEL RABOLJÁK MEG
AMERIKA NÉPÉT?**

Himler Márton Hetilapja érdekes regény közlését kezd meg pár hét múlva. Szentimrey Mártha egy szenzációs regényt írt az amerikai magyarok életéből. Soha hasonló könyv még nem jelent meg sem itt, sem az óházában magyar nyelven.

"KÖNNYELMŰ SZERETŐK"

a regény címe és a tartalma igaz éles világítást vet életünk elárnyékolt oldalaira.

Kétségtelen, hogy Szentimrey Mártha ma az amerikai nagyság legkedveltebb írója, de e regény közele után a két ország magyar irodalmában a legelső közö fog kerülni regényével.

Ha azt hiszi, hogy érdekelni fogja ez az újság, úgy küldje be a két dollárt az alábbi címre. Ha nem hiszi, próbálja meg, kérjen az első számból egy példányt, amit ingyen küldök.

Leveleket így tessék címezni:

HIMLER MÁRTON HETILAPJA
HIMLerville, KY.

A bányaszerencsétlenségek, azok oka és megelőzése

Hosszu ideig az volt az emberiség nézete a bányaszerencsétlenségekről, hogy azok a sors kifürkészhetetlen a kátaból következnek be, azok elháríthatatlanok, mert akinek az a végzete, hogy bányaszerencsétlenség által pusztuljon el, az bármilyen elővigyázatosságot is tanúsít, azért sorsát nem kerülheti ki.

Sok évszázadokon keresztül ez volt az emberiség véleménye és ennek a babonás hitnek következménye az volt, hogy a szerencsétlenségek száma, a termelés növekedésével folyton emelkedett és azok ellen semmiféle intézkedés nem történt.

Annnyira meggyőződésévé vált ez az emberiségnek, hogy teljes közömbösséget, mondhatni elenséges érzést nyilvánítottak azokkal szemben akik ennek ellenkezőjét kezdték vallani.

A tehetetlen megadás nézetét, az elkerülhetetlenbe való beletörődést hirdették még azok is, akik ennek ellenkezőjéről voltak meggyőződve, ha a bányák érdekeltiségehez tartoztak, mert sokkal egyszerűbb volt a szerencsétlenséget a sors kifürkészhetetlen és megmáshatatlant akarátának vallani, mint beismerni, hogy azok oka bűnös mulasztás, azok oka a szerencsétlenségeket megelőző intézkedések költsége volt, azok oka az, hogy inkább ember életet áldoznak fel a bányatulajdonosok, semhogy maguknak költséget szerezzenek.

A babonás hit és a bányatulajdonosok érdeke egyaránt közreműködött azon, hogy ez a nézet a legújabb időkig fennmaradt és csak akkor kezdtek annak ellenkezőjéről beszélni, amikor az ipari fejlődés minden téren megindult s amikor az ipari fejlődés során a más üzemekben alkalmazott védő és biztonsági intézkedésekből látták hogy lehet a szerencsétlenségeket megelőzni, nem kell azt hinni, hogy a szerencsétlenségek előidézője a sors megmáshatatlant akarata, hanem meg kell vizsgálni minden esetben, hogy mi okozta a szerencsétlenséget és ha már nem is lehet életre kelteni az elpusztult bajtársakat, legalább az ok kiderítése által meg kell állapítani, miként volna lehetséges más hasonló szerencsétlenségek elkerülése, megelőzése.

Mikor aztán ennyire jutottak, akkor kezdődött csak meg a tulajdonképeni munka.

Mindenekelőtt megállapítást nyert, hogy a szénbányászat veszélyes foglalkozás, ahol kettős figyelmeztetést kell tanúsítani a termelésnél, munkaközben, mert csak nagy figyelem, szakismeret mellett lehet megakadályozni a szerencsétlenségek bekövetkezését.

A tapasztalat aztán bebizonyította, hogy igazuk volt azoknak, akik a megadás helyett a védelem mellett tartottak ki és a szerencsétlenségek száma fok-ról-fokra csökkent, azonban még jelenleg is nagyon sok az olyan szerencsétlenség, amit meg lehetne előzni, el lehetett volna kerülni.

Az elmulasztandó példák, mint az ismeretes, az Egyesült Államok területén bányaszerencsétlenség folytán 2,381 bányász járt szerencsétlenül.

Ha most megvizsgáljuk, hogy a szerencsétlenségeket mi okozta, akkor azt látjuk, hogy három fő oka van a szerencsétlenségeknek, melyek az összes szerencsétlenségek 84 százalékát teszik ki.

A három főok közül első helyen áll a lejárókö illetve tetőszakadás által okozott szerencsétlenségek száma, ezt követi a szénpor és gázrobbanás által

okozott szerencsétlenségek száma és végül a felvonó által okozott szerencsétlenségek.

Hogy a bányászok megelőzhessék a szerencsétlenségeket, figyelemmel kell lenniük a szerencsétlenségi statisztikák iránt, mert abból láthatják, hogy miféle bajok fenyegetik őket leginkább és hol kell nekik a legnagyobb elővigyázatot tanúsítani, hogy a szerencsétlenségeket megelőzhessék. Tény az, hogy a szerencsétlenségeknek legkevesebb háromnegyedrészre elkerülhető lenne, kellő elővigyázat és az elővigyázati intézkedések betartása esetén.

Vegyük például a lejárókö által okozott szerencsétlenségeket. Ez a legveszedelmesebb az összes bányaszerencsétlenségek között. 1924-ben lejárókö, illetve tetőszakadás 1052 bányász életét oltotta ki, ami azt jelenti, hogy az összes szerencsétlenség 47.4 százaléka ebből eredt.

Utána következett a gáz és szénporrobbanás által okozott szerencsétlenségek száma, mely 459 bányász életét oltotta ki, tehát az összes szerencsétlenségek 20.7 százalékát okozta és végül a felvonó által okozott szerencsétlenségek 348 bányász életét oltották ki, azaz az összes szerencsétlenségek 15.7 százalékát. Tehát ez a három főok összesen 1859 bányászt gyilkolt meg, ami az összes szerencsétlenség 84 százalékát teszi ki.

Valahányszor szerencsétlenség következik be, a bányászok mindig az elkerülhetetlen vagy egyenest, vagy a bányavezetőséget okolják és ezekbe sem jut, hogy talán saját maguk is okai a bekövetkezett szerencsétlenségnek, különösen szereti a szerencsétlenül járt bajtársra mondani, hogy saját maga az oka a szerencsétlenségnek, mert hiszen a halott már úgy sem tud védekezni.

Pedig a bányászoknak saját magukkal kell elsősorban számolni és meg kell gondolni a szerencsétlenségét, hogy annak a bajtársnak is sok része van a szerencsétlenség bekövetkezésében, aki talán élve menekült meg a bajból, de esetleg az ő felületessége vagy hibája okozta azt.

Szó sincs róla, hogy sok esetben maga a szerencsétlenül járt bajtárs is hibás, sok esetben a bányavezetőség zavarossága vagy kapzsisága, azonban sok az olyan eset, amikor a szerencsétlenül járt bányással együtt dolgozó bajtárs hibájából következnek az okok.

Ha a szerencsétlenségeket meg akarjuk előzni, akkor első sorban tanulmányozni kell a már bekövetkezett szerencsétlenségek okát és ha azt jövőre lehetetlenül tesszük, úgy a szerencsétlenség is elmarad.

Ha például a két fő szerencsétlenségi okot a kellő elővigyázattal megakadályoznánk, úgy a szerencsétlenségi statisztika azonnal 60 százalékos csökkenést mutatna. Ezt a két okot, a tetőszakadást és a felvonó által okozott szerencsétlenségeket pedig feltétlenül meg lehetne előzni. A lejárókö és tetőszakadást azzal, hogy olyan helyeken, ahol könnyebben válik le a tetőzet, erősebb alátámasztást kellene alkalmazni. Ez egyenlőre a szerencsétlenségeket 47 százalékkal csökkentené.

Ebben a tekintetben egyaránt hibás a bányász csakugy mint a bányavezetőség. A bányavezetőségnek gondoskodni kellene arról, hogy a bányász elégséges oszlopát kapjon, hogy a legkisebb gyanu esetén alátámasztthassa a leszakadni készülő tetőzetet, viszont a bányásznak sem szabadna egy kis munkamegtakarítás egy kis időnyereség miatt az oszlopok elhelyezését elodáztatni vagy teljesen elmulasztani.

A bányásznak erősen kell követelni a bányától, hogy tegye lehetővé a kellő alátámasztást, viszont a bányavezetőségnek a legszigoribban kellene ellenőrizni, hogy a bányász semmiféle okból se hanyagolja el ezt a fontos elővigyázati intézkedést a megtételét.

Ha mindkét fél megtenné a kötelességét, akkor egészen bizonyos, hogy nem hallanánk oly sűrűn, hogy a bányászt megölte a lejárókö, vagy tetőszakadás.

Sokszor lehet hallani, hogy a tetőszakadás bekövetkezett azért mert hiába mondta a bányá formán, hogy timberezzon a bányász, a figyelmeztető szót a bányász semmibe sem vette, hajrá munkát végzett és a hajrá munkának az eredménye az lett, hogy a bányászt este hiába várta vissza a munkából a családja, nem jött, nem jöhetett, mert a mulasztása miatt megölte a szakadást, a közt.

A baj az, hogy a bányászok sokrésze maga sincs tisztában a veszéllyel, különösen áll ez a szervezettlen bányáknál, ahol a bányákban még nem dolgozott, a bányamunkákhoz nem értő, sokszor teljesen járatlan embereket alkalmaznak önálló munkára és a járatlanságukat aztán életükkel fizetik meg a bányászok.

A bányásznak meg kellene gondolnia azt, hogy az ő halála által romlás vár rendszerint a családjára, szeretteire, akiket a család fő elvételése legtöbbször súlyos nélkülözésekbe dönt, nyomorba taszít, és ez mind elkerülhető lenne, ha a bányász soha el nem mulasztaná a szükséges elővigyázati intézkedések megtételét.

A családját, hozzátartozóit szerető bányász nem is teszi könnyelműen kockára életét és inkább pár perccel tovább dolgozik, inkább pár centtel kevesebbet keres, de nem vállalja a kockázatot, hogy egy kis időnyereségért egy pár cent megtakarításért életét veszítse.

De nemcsak a szerencsétlenségeket, hanem a baleseteket, a kisebb-nagyobb csónakulást, munkaképtelenséget is ugyanaz okozza.

A balesetknél is ez a három tényező okozza a legtöbb bajt, hiszen mindenki előtt tudott dolog, hogy a közt szakadása, lejárókö hány bajtársnak kezét, lábát, szemét vagy derekát, stb. zuzza össze, teszi egész életére nyomorékká, bűnévé, sokszor teljesen munkaképtelenné.

A bajt, szerencsétlenséget tehát meg kell akadályozni és a kormányoknak kellene gondoskodni, törvényhozási uton, hogy úgy a bányász, mint a bányavezetőség egyaránt betartsa azokat az elővigyázati szabályokat, melyek azok elkerülésére szolgálhatnak és kiméletlenül le kell sújtani a bűnös félre. akár bányász, akár bányavezető legyen is az illető, akinél tapasztalják, hogy elhanyagolja, vagy elmulasztja azokat és ezzel magának vagy másnak életét vagy testi egészségét veszélyezteti.

Bizonyos az, hogy ez esetben a szerencsétlenségek és balesetek legalább háromnegyed részre elkerülhető lenne.

A bányásznak a kötelessége, hogy maga betartsa a szükséges elővigyázati szabályokat, ügyeljen arra és ha kell figyelmeztesse bajtársait is arra, hogy azokat betartsák a bányászok kivétel nélkül és ha a bányavezetőség részéről tapasztalja mulasztást, követelje a legbátróztabban tőlük is, annak betartását.

Dél-Afrikában már 1838-ban találtak szénereket Natalban és 1842-ben már felhívták a vállalkozók figyelmét a délafrikai gazdag szénmezőkre, azonban a szén kibányászása érdekében semmiféle lépés nem történt, mert a szénnél sokkal értékebb gyémánt volt az érdeklődés központja s a gyémánt mellett minden egyéb ásványi terméket kibányászása háttérbe szorult.

A délafrikai gyémántmezők után indult meg a hajsza az egyes államok között, mely végül az angol-bur háborúra vezetett, amikor a holland származású burokat az angolok leigázták, hogy maguknak a gyémánt mezőket megszerezhessek.

Az angol uralom elérkezével a nagy kereskedelmi érzékkel bíró angolok lepte el a délafrikai államokat és ez államok gyors fejlődésnek indultak.

A gyors fejlődés aztán arra vezetett, hogy ez államokkal a forgalom megélnélt és a meg-növekedett forgalom folytán, miután a forgalom lebonyolításához sok szén kellett, a délafrikai államok figyelme rátérte-lődött a hazai szénre s egyszerű értékesítés lettek azok a területek, ahol már pár emberöltővel előbb a szén nyomára bukkantak, azonban az akkori kezdetleges viszonyok és a gyémántláz folytán, addig nem igen törődtek azokkal.

Most már a kormány támogatásával kezdték meg a délafrikai államokban a szénterületek kikutatását és mérnökök végigjárták az egész területet, mindenütt méréseket eszközöltek és a könnyen hozzáférhető helyeken meg is kezdték a szén termelését.

Egymásután alakultak a szén bányák, mert hiszen a natáli szén elsőrendű puhaszén, úgy-szólván vetekedik a keményszánnal és a vasutak, hajók fűtésére rendkívül alkalmas.

Természetszerűleg először azokat a szénereket kezdték kiaknázni, melyek közel fekszenek a tengerparthoz és a szén a bányákból lovak által vont kocsikban szállították.

Később megépítették az első vasutvonalat, melynek segítségével a szén könnyen leküldethették a tengerpartra és ezzel a bányászat azon a vidéken hirtelen lendületet nyert.

A tulajdonképeni fejlődés azonban a háboru éveire esik, a mikor sem Angliából, sem Amerikából nem tudtak elég szén kapni és ami arra kényszerítette az ottani fogyasztókat, hogy a szén kitermelésére nagyobb súlyt helyezzenek.

A háboru alatt a széntermelés már meghaladta a 2,000,000 tonnát és azóta is folyton emelkedik, úgy hogy 1923-ban már 4,302,982 tonna délafrikai szén került kitermelésre, melyért a fogyasztók átlagban \$1.92 fizettek.

Délafrikában három fő szén-vidék van és pedig a Klip River, a Vryheid és az Utrechti szén.

A Klip River vidéken a szén közel a felszínhez fordul elő és a legtöbb helyen 70 vagy általában ennél kevesebb lábnyira vannak a szénerek a felszínhez.

A Vryheid és Utrecht környéki szén már jóval nagyobb mélységben található és helyenkint 400 láb mélyre is van a föld felszínétől.

A szén felett 25-től 380 lábnyi vastag homokkő réteg képezi a tetőzetet, mely ugyszólván teljesen légmentesen elzárja a szénrétegeket és ez okozza, hogy a délafrikai szénbányák igen gázosak, mert a vastag és tömör homokkő rétegen a gáz nem tud elillanni.

A délafrikai bányákban kezdetől fogva bennszülöttek dolgoztak. Csakhogy míg a régebbi időkben, ha a bányához szükség volt munkásokra, akkor egyszerűen behatoltak a telepések a bennszülöttek falujá-

DÉLAFRIKA SZÉN-BÁNYÁI

ba és ott a munkabíró férfiakat és nőket összefogdosták, az ellenszégülöket agyonlőtték, addig most már annyira javult a helyzet, hogy bár még mindig bennszülötteket dolgoztatnak a bányákban, ma már legalább védve vannak a kényszer munkától és ha nem akarnak a bányákban dolgozni, úgy eltávoztathatnak és visszatérhetnek régi életmódjukhoz.

A bennszülött bányászokat azonban igen rosszul fizetik, egy-egy napi munkáért nem kapnak többet, mint 40-45 centet, ami bizony igen kevés még akkor is, ha meggondoljuk, hogy ezek az emberek a kultura igen alacsony fokán állnak, és sem ruházkodás, sem étkezés tekintetében igényeik nincsenek és megelégszenek annyival, amennyit épen kapnak.

A munka igen súlyos azért is, mert a nehéz egész napi munka után a délafrikai éjszaka nem nyújt sok pihenést. A forró éghajlat alatt a férgek ezrei háborgatják a pihenőt. Azonkívül a vadállatok sokasága is fenyegeti a bennszülött bányász életét és nagyon gyakran megesik, hogy a bányászt, miközben munkájába megy vagy munkájából hazatér, vadállatok megtámadják és szétépitik, mert rendes utak nincsenek és a bányák körül, vagy a vasutak mentén mindenütt őserdők terülnek el.

A délafrikai bányász helyzete egy cseppet sem irgyléreméltó. Nehéz munkáját rosszul fizetik és emellett sok olyan veszélynek van kitéve, ami a civilizált területeken élő bajtársát nem fenyegeti. Helyzete azonban fokozatosan javul, de még nagyon sok hiányzik ahhoz, hogy elérje azt a nívót, a mit akár az európai, akár az amerikai bányász sok és keserű küzdelem után elért.

Gyökere változást azonban csak akkor remélhet, ha sikerül szervezkednie, ami ellen egyelőre tüzzel-vassal küzdenek az ottani bányaurak.

A mozgalmat azonban nem lehet elnyomni, mert Angliából odavándorolt szervezett bányászok irányítják, akik a bennszülött bányászban munkástestvérüket látják, akit ki kell ragadni elnyomott helyzetéből.

— Az én kislányom egy nyomorék gyerek volt születésétől kezdve. Látható egyáltalán nem tudta használni.

Most, hála Istennek, mióta a Huntingtoni Childrens Hospitalba vittem és a kórház főorvosa Dr. Arthur Jones maga véggezte a szükséges kezelést, kigyógyult, idehaza van és saját lábán jár.

A Huntington Childrens Hospital és Dr. Arthur Jones orvos urat épen ezért minden magyar testvérnek ajánlom.

(third)

30,000 DOLLÁROS TÜZKÁR.

A Media Coal & Ice Company Media, Pa.-ban levő bányájánál tűz ütött ki, mely a bánya három épületét teljesen elhamvasztotta.

A tűz által okozott kár 30 ezer dollár. A tűz keletkezésének okát nem sikerült megállapítani.

Clm:

Magyar Bányászlap

Himlerville, Kentucky

előfizetési ára egy évre 2 dollár. Jugoszláviába, Romániába, Bulgariába 3 dollár. (Magyarország területéről ezidőszent ki van tiltva a Bányászlap.)

INGYEN! 5 Tube Radio készlet

INGYEN! Küldjön megcimezett, felbélyegzett borítékot — a mi nagyszerű ajánlatunkért.

RADIOTEX CO. 296 Broadway NEW YORK, N. Y.

A Magyar Bányászlap

az amerikai magyar bányászok egyetlen lapja, melyből megtudhatja HOL MEGY JÓL A MUNKA, HOL KERESNEK Bányászokat.

A Magyar Bányászlap

minden dolgában tanáccsal szolgál, minden ügyét díjmentesen elintézi. A szolgálatokért soha senkitől egy centet se fogadtunk el és nem is fogunk elfogadni.

Semmi egyebet sem kérünk ezért, minthogy ha lejárt előfizetése és dolgozik, ujtssa meg előfizetését és ha lehet

SZEREZZEN UJ HIVEKET LAPUNKNAK

Ha Ön szerez lapunkra új előfizetőket, azért ajándékban részesítjük, melyről bővebbet az 1. oldalon megjelenő hirdetésünkben találhat

A Magyar Bányászlap

előfizetési ára egy évre 2 dollár. Jugoszláviába, Romániába, Bulgariába 3 dollár. (Magyarország területéről ezidőszent ki van tiltva a Bányászlap.)

Clm:

Magyar Bányászlap

Himlerville, Kentucky

Óhazai mesék....

Bányászok Árvaí.
Irtá: SZENTIMREI MÁRTHA.

(Folytatás.)

— Képzeld el helyzetemet, mily nevetséges... Dánielné elcsalta, persze szegény gyermek megijedt a pupos szerelmétől s oda menekült Percecsékhez. Kérem, doktor, hozza haza! Magának hisz, magára hallgat — előlem elbukik. Magyarázza meg neki, hogy előttem szent, nincs mitől tartania, akármivel beszéltek is tele a fejét.

— Legjobb lenne, ha Zsuzsa egyidőre elhagyná Tóbányát.

— Hogyan? Miért? Minek? — pattant fel hevesen és ijedten egy gavallér.

— Azért, hogy a pletykák elhallgassanak... mert képtelen dolgokat fognak rá az ártatlanra.

— Majd megvédek én mindentől... azért térjen vissza!

— Őn megbeszéltem vele, hogy Budapesten elvégezi az apólonói tanfolyamot s ő hajlandó... de pénze nincsen szegénykének. Hiába álltak nála a kulcsok, üres kézzel távozott.

— Tudom... ez rá vall... oly becsületes. — Ugyebár, viseli taníttatása költségeit, annak emlékére, hogy ő oly híven ápolta megboldogult nejét?

— Ápoljon ő engem s akkor urnő házamban. Arra egy fillért se adok, hogy elmenjen.

— Akkor nincs másként, — ejtette a doktor elevenére tapintott, a göggyére, a gavalériájára! — a költségeket. Hiszen szívesen teszem, csak azért tudakoltam nézetét a dologról, mert ismerem gavallériáját s nem akartam elébe vágni.

Kapuvári olyan lett, mint a rák. A doktor elevenére tapintott, a göggyére, a gavalériájára! Hosszabb szünet után megszólalt.

— Ördögös doktor, magát ugylátszik megvesztegette Zsuzsa, hogy csak vele törődik s vélem nem. Legyen hát... fedezem a költségeket, mert lefőzni bizony senkitől se hagyom magamat. Ha vesszük, a dolog talán az én szempontomból is előnyös. Itt az a baj, hogy Zsuzsa még nagyon tapasztalatlan. A fővárosban majd megtanulja értékelni a rang és a vagyon előnyeit.

— Valószínűleg, — hagyta rá a doktor.

— És talán nem fáj többé szíve egy rongyos bányászlegény után.

A doktor nem mondott ellent. Őt most

csak az érdekelte, hogy jó hirt vihessen Zsuzsának. S ezt el is érte. Midőn távozott egy boríték volt kabátja belső zsebében s a borítékban szép összeg, meg egy levélke.

— Szeretettel küldi a nagypapa a makacs kis Zsuzsának, aki okosabb is lehetne.

És mikor e sorokat leírta a vén gavallér, arra gondolt, hogy a makacs kis Zsuzsa majd megokosodik Budapesten, ahol a levegő úgy tele van szerelemmel, mint porral és korommal. Nem avval a szerelemmel, mely úgy huz egymás felé két emberi lelket, mint ahogy két buzavirág rózsás hajnalon egymás felé hajlik — hanem avval az érzéki szerelemmel, mely mint forró vihar örökké ott zug az ember-rengető felett, virágokat hervasztón.

Arra is gondolt, hogy reumás és gyógyulást kellene keresnie a Lukács- vagy Császár-fürdőn. És megmutathatná Zsuzsának a szép budai hegyeket.

Zsuzsa némán és meghatottan fogadta el a doktor kezéből a borítékot. Érezte, hogy nagy pillanat az, melyben sorsa új vágányra tér. Idáig mindent másoknak köszönhetett s az események tehetetlenül dobálták ide-oda mint egy labdát. Ezentul megtanul a maga lábán járni s cserébe lesz akarata, melyet a mások elnyomó akarata ellen szeg. Csak a kezdet nehéz. Egyedül még sehol se volt, hogy is igazodik el Budapesten?

A doktor, mintha leolvasta volna gondolatait homlokáról, csendesen megszólalt:

— Ha megjön az értesítés, hogy felvették a tanfolyamra, úgy én elkísérem, Zsuzsa. Van egy rokonom Pesten, akinél, azt hiszem, barátságos otthont fog találni.

Zsuzsa önkénytelen mozdulattal lehajolt és hirtelen, hálásan megcsókolta Engel doktor kezét. Ő elkapta, ügyetlenül, mintha tüzes vas égette volna meg.

— Ugyan... ugyan... nem vagyok en pap.

Most már kissé megnyugodott volna Zsuzsa... csak hát Ádámtól mégse jött levél! Mi van vele?

Bérlevágáskor.

Ádám mit sem tudott Zsuzsa sorsának változásáról. Ha eszébe jutott, úgy gondolt reá, mint aki védett jó helyen van aranyozott kalitkájában az uraknál. De nem igen jutott eszébe. Most Füttyü Etel uralkodott

szenvédelyes lelkén s benne volt minden csepp vérében. Igaz, a becsület úgy kívánta volna, hogy írjon, legalább nevelő anyjának, aki mindig oly hűséges volt hozzá, készlődött is, de mindig halogatta. Majd...

Most, nehéz napi munkája után elébbrevaló volt Etel. Meg Balla István. A szeretője, a barátja, akik egyuttal elvtársak is. Meg az aknamunka, amit elkezdtek Hotfielden is, nagy titokban, sokkal óvatosabban mint Danten, de kecsesítő eredményel. Mert itt sokkal rosszabbul bántak az emberekkel, ezért kevesebb volt a régi munkás és sok az izgága, dologkerülő ember, a kiket a kényszer korbácsa, az éhenhalástól való félelem lehajtott ugyan a bányába, de akik szívesebben vetették volna rá magukat a mások tulajdonára, ha ezt büntetlenül tehetik. Ezek laza erkölce volt az a kővér talaj, melybe elvette a bolsevista eszmét, dus aratást lehetett várni.

Legalább Ádám azt hitte, hogy tövig maggal rakott aranykalászkokra számíthat, mint a minőket az Ur teremtet, míg a kapzsi ember el nem evett mindent az ég madarai elől. Azután már, büntetésül, Isten csak egy kevés magot hagyott a szalma tetején.

Ádám házat bérlet Hotfielden, s ott azt hitték, Etel a felesége. Balla náluk lakott, mint igen megbecsült burdos, mert ő viselte a berendezkedés költségeit. Neki — ösmeretlen forrásokból mindig volt pénze. Kellett is, hogy legyen: Etel annyit költött cigarettára, arcfestékre, illatszerekre, a mennyiből egy rendes, egyszerű munkásasszony egy egész család szükségleteit fedezi. Etel persze a takarékosággal hadilábon állt. Minek is vont volna meg valamit magát, mikor azt reményelte, hogy nemsokára minden mindenkié lesz? No meg miért ne kotorászott volna fenéki a két legény zsebében, ha engedték? Hiszen ő így szokta meg, mindig férfiak tartották ki. Igaz, hogy a festők nem keresték oly nehezen kenyerüket, mint a bányászok. De hát Ádám erős legény s ha őt boldogítja szerelmével, dolgozzon is érte. Nem sajnálta egy cseppet se.

Rábolt Ádámnál a gyülekezet eskénként az elvtársak, mikor ráértek. Etel teát főzött nekik, Balla pedig jól tartotta őket mindenféle vörös könyvben termelt maszlaggal, aztán rendesen egy gyűjtővet is előszedett: sajtó-akcióra. Anyankor a legtöbb elvtárs képe hossza nyult, jó lett volna meglépni,

de nem lehetett. Ballát ismerték vezérüknek s ha a vezér kér: az parancs! Hát adtak, — ha nem is szívesen...

És nemsokára Hotfielden is zsémbelni kezdték a bányászok feleségei meg leányai, amiért nem öltözhetnek úgy, mint a milliomos lédik s a bányában elkezdődött az amerikaiázás meg a sabotálás.

A bányavezetőt ette a méreg. Hiszen szerföltt nehéz is volt Mr. Hobson helyzete. A bánya tulajdonosai azt kívánták, hogy bérminimum mellett könyörtelenül használja ki az embereket. Jórészt bevándorlókról volt szó, tehát — szerintük — a majomnál nem sokkal különb emberfajtáról.

A munkások pedig rendes bérek mellett is amerikaiáztak. Sejtette, hogy vannak köztük felbujtók, de nem tudta, hogy kik azok? Balla itt nagyon óvatosan járt el, roppant alázatosnak tette magát. Rábolt becsületes arcáról meg nem olvasott le semmi rosszat.

Azt is tudta, ha elzavar egy csomó munkást, különbek aligha jönnek helyükbe. Minden tekintetben kifogástalan gentlemanok akadhadtak a Fehér Házban, de a folytonos életveszedelemtől izgatott, a "holnap" bizonytalanságától gonderhelt, sokszor vándorlásra kényszerült bányásznép közt sokkal ritkábban.

És éppen akkor rossz idő járt a széniparra West Virginíában. A társaság már régen bérlevágásra szorította Mr. Hobson, aki azonban kiszámíthatatlan következményekre hivatkozva s egy váratlan kedvező fordulatban bizva, iparkodott a bérlevágást elodázní. Utóljára is erélytelenséggel vádolta meg a társaság s akkor már bele kellett harapni a keserű almába, melyről nem lehetett tudni, kinek akad meg a torkán, a munkásoknak-e, vagy a bányabárokknak?

Alig két hónapja dolgozott Rábolt Ádám Ballával Hotfielden, mikor 25 százalékkal levágta a béreket — egyelőre. Mikor ezt ki-függesztette a bánya vezetősége, a pléz hasonlított egy méhkaszhoz, rajzás előtt. Csupa felizgatott, handa-bandázó ember szította lármásan egymás elkeseredését. Olyan is akadt, aki sirt, meg aki szinte megnémult a csapástól. Az egyik, mert súlyos beteget volt otthon, akinek kisebb kereset mellett még kevesebb nyhülést szerezhet, — a másik, mert nagy családja miatt ugys adósságok alatt nyögött. Csak Balla István vigyorgott

mint rendesen s egyik embernek is sugott valamit, a másiknak is. Ez az ő napja volt! A megdöbbenés, az elkeseredés napja, amikor könnyebb az embereket az orruknál fogva vezetni, mint mások.

Amit Balla sugott, az a szó, mint gondolat nélküli is ott cikázott minden bányász homloka mögött, csak addig nem mondta ki senki.

— Sztrájk! — sugták némelyek Balla után, míg hangosabban mondták ki odébb. Füttyü már ordította s utána a többi bolsevista. Öklök emelkedtek a levegőbe.

— Sztrájk lesz... vették tudomásul a bányászasszonyok. Volt aki elszáppadt és felzokogott, — annak már emlékei voltak egy régebbi sztrájkrol. A többi inkább kíváncsian várta, mi történik? Etel gonosz mosollyal sutogott köztük. Neki roppant tettett minden kavarodás. Hátha a felkorbácsolat indulatok még egy kis fosztogatásig is nekitüzesednének?

Egyelőre csak az történt, hogy mikor hajnalban megszólalt a bánya szirénája és síkoltva, mint egy mesebeli gonosz vén banya munkába parancsolta a mélység rabszolgáit, — nem engedelmeskedett neki senki. Bizonytalanságától a bányászok, a megszokásnak engedve, talán kiugrottak az ágyból, aztán ráeszmélve a Ballával megbeszélte sztrájkra, visszabujtak s a másik fülükre fordultak. Jól is esett az. Mégis, elaludni hiába akartak, a szívük furcsán dobogott, hallgatództak kifelé a sötétségbe, melyben mint ha bosszút forralva settenkedne imént haragosan sivalkodó s most elnémult boszorkány. Felázadtak ellene s ezért holnap nem ád kenyeret... mintha kacagva künn a felleges éjszakában: "Hi-hi-hi... velem trucoltok fiacskáim? Nekem szívós életem van, engem nem lehet kibőjtölni... hanem ti... ti megéheztek."

Rábolt Ádám a sziréna síkoltására félál-mában jobban magához szorította Etelt. Fialat, egészséges teste kívánta s élvezte a beverést. Párját tovább tarthatta karjaiban mint mások... miatta akár fel se jöjjön többet a nap.

(Folytatása következik.)

THE CITIZEN BANK OF WAR, WEST VIRGINIA

BANKUNK LEGSZILÁRDABB E VIDÉKEN.
BETÉTEK UTÁN FIZETÜNK 3 SZÁZALÉKOT.
PÉNZÉT FELMONDÁS NÉLKÜL BÁRMIKOR KIKAPATHJA.

Ne küldje pénzt idegen helyre, hanem helyezze el nálunk, ahol teljes biztonságban van.

Jó Borotválás

tökéletes kényelmet jelent, mert kitűnő, és ezért pengét felváltva, ön mindennap biztosíthatja magát ezt a kényelmet, ha használja a

Valet Auto-Strop Razor

—Önmagát feni
—\$1-TÓL \$25-IG

BORZALMAS ESZKÖZÖKKEL VALLATOTT A SZENTKATOLNAI ÉS MÁRTONFALVI ROMÁN CSENDŐRSÉG.

Megrendítő kínzás történt a szentkatolnai csendőrsőrsön. Az ügy előzményéhez tartozik, hogy egy Majláth Mihály nevű cigány ezer és egy néhány lejt ismeretlen módon elvesztett az utcán. Azonnal jelentést tett a szentkatolnai csendőrsőrsön, a hol annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a pénzt Sának Ferenc nevű legény találta meg s valószínűleg saját céljaira használta föl. A csendőrség azonnal elfogta Sának Ferencet, akit a laktanyában ütlelések közben vallattak. A megijedt legény félelmében magára vállalta a lopást, s arra a kérdésre, hogy hová tette a pénzt, megfogadta, hogy hazudta, hogy anyjának adta át a talált összeget.

Idősebb Sának Ferencné e közben megérkezett a laktanyára, mert hallotta, hogy fiát le-tartóztatták. Amint a csendőrök meglátták az anyát, reárohantak, kezét összekötötték és po-fózásokkal akarták kedvező vallomásra bírni. Midőn idősebb Sának Ferencné kijelentette, hogy az elvesztett pénzről tudomása nincsen az ősz haju asszonyt meztelenre vetkőztették, majd láncra verték és vizes kötelekkel össze-vissza verték. S hogy még kisérteiesebb legyen a kínzás, gyertyák közé fektették a lebilincselte asszonyt, azután a talpára huszonötöt vertek.

De a kínzásoknak válogatot

eszközei úgy látszik már kifogytak, mert a szentkatolnai csendőrsparancsnok a vallatás továbbbi folytatásához segítségül hívta a mártonfalvi csendőrsőrsöt is.

Mikor ennek a csendőrsőrsnek a kiküldöttjei is megjelentek, öreg asszony újabb kínzása folytatódott. Ismét végigpofozták, belerugdostak, azután az istállóba vitték, ahol a jászolhoz kötötték.

A meggyötört asszony igazsága tudatában a rettenetes kin-vallatások ellenére is tagadta a lopást, mire láncokkal guztba kötötték s az asztal alá dobták. Ott aztán a megkínzott terem-tés elájult.

Ájulásából azonban felocsol-ták, s mikor magához tért, rá-kényszerítették, hogy fájós lábával sétáljon.

Id. Sának Ferencné a sepsi-szentgyörgyi kórházba szállí-tották, ahol súlyos sérüléseivel fekszik.

Szerencsétlen fiának sikerült a kintő kamrából megszöknie, és úgy eltűnt, hogy hollétét még mai napig sem lehetett megál-lapítani.

(Brassói Lapok)

MEGÖLTE A PÁLINKA.

Ambrus Péter gyergyóufalu-si gazdálkodó úgy bepálinká-zott, hogy garázdálkodni kez-dett és mindenki-be bele kötött. Felhevülésében gutaütést ka-pott és meghalt. Az orvosi viz-szálat megállapította, hogy a pálinka ölte meg.

(Ellenzék, Marosvásárhely)

MEGGYILKOLTA MOSTOHA-ANYJÁT ÉS TESTVÉRÉT.

Salamon József saájóhidvégi legény édesapja második feleségétől elváltan élt. Az elvált asszony tizenegy éves gyerme-kével visszatért férjéhez, azon-ban csak egy éjjelt tudott ott-hon tölteni, mert reggelre ugy az asszonyt, mint a tizenegy éves gyermekét meggyilkolva találták. Salamon József je-lentkezett a bíróságon és beis-merte, hogy mostohaanyját és mostohatestvérét ő gyilkolta meg. Tetteinek okául azt jelöl-te meg, hogy az elvált asszonynak sok tartásdíjat kellett fizetni.

(Nemzeti Újság)

ÖSSZESZURKÁLTA A FELESÉGÉT, AZTÁN ÖNGYILKOS LETT.

Dudás Mihály adai földmives részegen ment haza. Felesége a lakásba nem akarta beengedni, mire betörte az ajtót, feleségét szidalmazni kezdte, majd egy nagy konyhakést vett elő és az-al hátba szurta a szerencsét-len asszonyt. Az asszony két-ségsbeesett kiáltással az utcára menekült. A részeg férj utána szaladt és újból megszúrta. A mikor a szomszédok közbelép-tek, Dudás beszaladt a házba, a kaput bezárta és a szobában a konyhakéssel szívenszurta ma-gát és meghalt. Az asszonyt élet-veszélyes sérüléseivel a zentai köz-kórházba szállították, ahol a halállal vívódik.

(Tiszavidék, Óbecse)

FORRÓ PARADICSOMBA ESETT EGY KÉT ÉVES FIÚCSKA.

Megdöbbenő szerencsétlen-ség történt Bicske községben. Csuri István bicskei kovács-mester felesége paradicsomot főzött be. Főzés közben állandóan a konyhában tartózkodott és ott játszadozott Pista nevű kisfia. Az asszony, amikor látta, hogy a paradicsom már elkészült, le-vette a tűzről a hatalmas fazekat, mivel azonban az edény nagyon forró volt, csak a tűz-hely mellé a földre tette és a konyharuhát kezdte keresgél-ni. A két éves kisfiú rögtön a forró edényhez ment majd egysen-súlyát elveszítve a forró paradi-csomba zuhant. Az anya velő-t-rázó sikolással rohant az edényhez, amelyből már csak a rettenetesen összeégett és ájult kisfiút tudta kimenteni. Csuri azonnal orvost hívott, aki a-zonban már csak az összeégett kis fiú fájdalmaival tudta csillapi-tani. A kis gyermek 24 órai ir-tózatoss kinlódás után meghalt. A vizsgálat természetesen az-onnal megindult, hogy vajjon nem-e könnyelmű nemtörődöm-ség okozta a kisfiú halálát.

(Új Nemzedék)

TIZENSZTENEI FEGYHÁZ GYUJTOGATÁSÉRT.

Ez év június 17-éről 18-ára virradó éjjel Álmosd községben porrá égett Gulácsy Sándor háza és istállója. Az istállóban aludt Kiss Sándor kocsis, akit a füst elkábított és a szerencsét-len ember szénáé égett. Az ál-

mosdi csendőrség kiderítette, hogy Gulácsy házát és istállóját Balog Jenő jómódu álmosdi bir-tokos, céslőgéptulajdonos gyujtotta fel. A gyujtogatás ügyét a uebrecei királyi törvényszék Koháry-tanácsa tárgyalta. A bíróság bűnösnek mondogta ki gyujtogatás büntetésében Balog Jenőt és figyelembe véve a su-lyosan terhelő körülményeket, tízévi fegyházra és öt évi hiva-

talvesztésre ítélte. A vádlottt enyhítésért, az ügyész súlyosbí-tásért fellebbezett.

(Nemzeti Újság)

Ha a bányásznak baja van, a bányászlaphoz, vagy a bányász-bankhoz fordul. Miért nem for-dul ezekre a helyekre olyankor is, mikor nincs baja, csak az előlfeztést kellene beküldenie.

KÉSZPÉNZDOLLÁRT KÜLDHET MAGYARORSZÁGBA

és az elszakadt részekre postán és sűr-gönyileg is.

HAZAI JOGÜGYEKET legpontosabban intézünk elsőrangú hazai ügyvédek utján.

HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra.

AFFIDAVITOK pontos készítése.

BETÉTEKRE 3 százalék kamatot fize-tünk.

HIMLER STATE BANK
HIMLerville, KENTUCKY

